

Vpl. Pyhäjärvi

Keskiviikko 20. maaliskuuta 2013

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 3 58. vuosikerta

Pyhäjärvi-Säätiön hallinto kokoontui

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvosto kokoontui vuotuisen tapaamiseensa Vammalaan 9. maaliskuuta.

SIVU 3.

Talonpoikien kauppa-matkat

Kaupankäynti Pietariin oli tärkeä asia myös Pyhäjärven talonpojille. Myytävää oli, mutta lisäksi tuotavaakin takaisin kotikylille.

SIVU 7

Vernitsan miehet käräjillä

Miksi Vernitsan miehet kävivät käräjiä 1930-luvun alussa?

SIVU 8

Kartanon maille asumaan

Euran erämaihin asettuminen on esimerkki karjalaisten evakkojen asuttamisesta.

SIVU 10

Pääsiäismunien tarinaa

Pääsiäismunien maalaamisella on tarinansa.

SIVU 11

Pääsiäisen perinteet esillä Karjalatalon ruokamarkkinoilla

Pasha, pääsiäisajan jälkiruoka ja kahvipöydän herkku saa muotonsa, kun mm. rahkasta, voista, kananmunista ja sokerista valmistettu massa valutetaan erityisessä puumuotissa. Pashan kylkeen tai päälle syntyy joko pashamuotista tai kirjoitetaan koristeluaineilla ylösnousemuksesta muistuttavat kyrilliset kirjaimet ŌÅ (lyhennys kirkkoslaavin sanoista Hristos voskrese eli 'Kristus on ylösnoussut'). Pöytään tuotaessa pasha voidaan vielä koristella kuten kuvassa on tehty, sytytettyllä tuohuksella.

SIVU 10

Parta ajamatta marsalkka Mannerheimin edessä

Talvi- ja jatkosodan aikaiset taistelut kirvoittivat Erkki Lehtisen kertomaan veljiensä sotakokemuksia. Pentti Lehtinen joutui paraatiin ilman partansa ajamista, ja sitä ei marsalkka katsonut hyvällä. Marsalkka Mannerheimin kuva on Sakkola-Säätiön arkistosta.

SIVU 9

20. maaliskuuta 2013

Kristillinen usko ja karjalainen perinne

Karjalan Liitto järjestää vuosittain kevättalvela keskellä paastonaikaa ekumeeniset hengelliset päivät. Tänä vuonna päiviä vietettiin 9.-10.3. Jyväskylässä. Hengellisten päivien aiheena oli tänä vuonna "Hengellinen kasvatus".

Päivien teemaa käsiteltiin useasta näkökulmasta, joista etualalle nousivat juuri kotien hengellinen kasvatus ja koulun uskonnonopetus. Esitelmissä ja keskusteluissa rohkaisti erityisesti aamu- ja iltarukouksen sekä ruokarukouksen opettamista ja niiden käytännön harjoittamista.

Arkkipiispa Leo kiteytti ruokarukouksen merkitystä lausumalla: "Jokaisen aterian tulisi suunnata ajatuksemme ja rukouksemme Jumalaan".

Päivien keskustelujen loppupuolta hallitsi keskustelu koulun uskonnonopetuksesta, joka on jatkuvasti esillä koulujen opetuksesta, opetussuunnitelmista ja tuntijaosta vastaavissa elimissä sekä tiedotusvälineissä. Kun kirkkojen ja valtion välisten suhteiden peruslinjat vedettiin maassamme noin 40 vuotta sitten, uskonnonopetuksen perusmääritelmäksi hyväksyttiin "oman uskonnon opetus".

Kirkkoihin tai muihin uskontokuntiin kuulumattomat oppilaat saavat elämäntiedon opetusta. Uskontoihin ja varsinkin uskonnonharjoitukseen kielteisesti suhtautuvat ovat äänekkäimmin vaatineet joko uskonnonopetuksen poistamista tai kaikille yhteisen uskontotiedon opettamista. Yhteisen uskontotiedon opettamisen hyöty on kuitenkin osoittautunut varsin ongelmalliseksi niissä maissa, jota sitä on toteutettu.

Karjalan Liiton hengellisten päivien keskustelujen selkeä viesti oli, että nykyisin käytössä oleva oman uskonnon opetus on kouluissamme säilytettävä ja sitä edelleen kehitettävä. Tähän yhtyivät sekä luterilaiset että ortodoksiset puheenvuorojen käyttäjät. Kokouksessa esitettiin toivomus, että Karjalan Liitto antaisi virallisen tukensa koulujen nykyiselle uskonnonopetukselle.

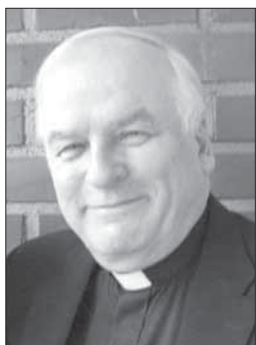
Karjalan Liitto on muodostunut "ekumeeniseksi laboratoriksi", jossa sekä luterilaiset että ortodoksit ovat oppineet kunnioittamaan toisiaan, korostamaan sitä, mikä molemmille on yhteistä, ja toteuttamaan tätä yhteyttä käytännössä. Myöskään muita kristillisen uskon muotoja ei karjalaisen perinteen vaalimisessa ole torjuttu.

Kristillinen usko on ollut ja on vahva osa karjalaista perinnettä. Luonnollisesti karjalaisuutta voi tukea ja siitä iloita jokainen maailmankatsomuksesta riippumatta.

Kristillinen usko ei kuitenkaan kuulu vain yksityisyyden alueelle, vaan se on olennainen osa koko karjalaista kulttuuriperinnettä.

JUHANI FORSBERG

Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja

Viikan perheen pyhäjärveläisestä kulttuuriperinnöstä ovat päässeet osallisiksi kaikki kiinnostuneet

Heikki, Sakari ja Kaarle Viika puretun pappilan puutarhassa olevan lehmuksen edessä elokuussa 2000. Sakari kertoo hänen ja veljensä kuulleensa lapsina tarinoita tästä lehmuksista. Siinä oli ollut iso onkalo jo 1920-luvulla Kaarle Viikan lapsuudessa ja hänen isänsä Karl Viikan ollessa ensin 1919-1926 kappalaisena ja vuodesta 1929 lähtien kirkkoherrana Pyhäjärvellä. Kuva: Sakari Viikan kotiarkisto.

Useimmat tämän lehden lukijoista muistavat henkilökohtaisesti Kaarle Martin Viikan (1923-2002), papin, sielunhoitajan ja kirkon perheasiain neuvontayön monipuolinen kehittäjä. Hän oli vaalimassa ja kehittämässä pyhäjärveläisyyttä ja Vpl. Pyhäjärven kulttuurista perintöä useiden vuosikymmenien ajan niin Vpl. Pyhäjärvi-seuran kuin Vpl. Pyhäjärvi-Säätiönkin hallituksissa.

Lähes jokaisen pyhäjärveläisjuurisien peruskirjastoon ovat ainakin lapsuudessa kuuluneet Pyhän-Säätiön julkaisemat Reino O. Kukon ja Kaarle Viikan Pyhäjärvi-kirja. Historiaa, kuvia ja murrettua Vpl. Pyhäjärveltä (1989) sekä Kaarle Viikan äidin, Impi Viikan laatima Vpl. Pyhäjärvi, kappale kannakselaisvaiheita (1950). Toivottavasti myös monen pyhäjärveläisjuurisien nykypäivän kotikirjastoonkin ne kuuluivat. Impi Viikan teosta saa kirjan oltua jo kauan loppuunmyyty ostetuksi enää antikvariaateista, sen sijaan Kukon ja Viikan kirjaa voi edelleen hankkia niin e.m. Säätiöltä kuin Seuraltakin. Viikkojen perheen kokoomasta kulttuuriperinnöstä

ovat päässeet osallisiksi näiden perusteosten kautta kaikki asiasta kiinnostuneet.

Pyhäjärvellä viimeisenä kirkkoherrana toimineen rovasti Karl Adolf Viikan (1888-1958) ja hänen puolisonsa fil.maist. Impi Eeva Maria Viikan o.s. Hukkanen (1890-1968) elämäntyöstä on kirjoitettu monipuolisesti tämän lehden elokuun 2008 numerossa, joka näkyy netissä <http://www.karjalanliitto.fi/files/1643/PJ-2008-08.pdf>, kun heitä oli muisteltu Mouhijärvellä 2008 pidetyillä Pyhäjärvi-juhlilla. Tänä vuonna 26.11.2013 tulee kuluneeksi 125 vuotta Karl Viikan syntymästä.

Tämän pyhäjärveläisten tunteman vanhan Viikan perheen ja ennen kaikkea heidän poikansa Kaarlen elämänsä aikana mukana olleista lähimpiä ovat tietysti olleet perheenjäsenet. E.m. perusteokset syntyivät kohteissa, kirjoituspöydän ääressä, perhe-elämää ja työtä yhteen sovitettaessa. Vuonna 1955 avoituneiden Kaarle Viikan ja Eeva Turtolan perheeseen syntyneistä lapsista Sakarista ja Heikistä vanhempi, Sakari oli isoisänsä Karl Viikan kuollessa vasta parivuotias.

Leskeksi jäänyt isoäiti Impi vietti elämänsä viimeiset vuodet Riihimäellä asuen. Pyhäjärveläisyys tarttui Kaarle Viikan lapsiin kuten muihinkin 1950-1960-luvulla syntyneisiin pyhäjärveläisjuurisii lapsuudenkodissa kuultujen tarinoiden välityksellä.

Helsingissä asuva, 1970-luvun lopulta lähtien ympäri maailmaa valokuvajana mainetta niittänyt Sakari Viika on lupautunut vieraaksemme Vpl. Pyhäjärvi-seuran 14.4.13 klo

13.00 Karjalatalolla Laatokka-salissa pidettävän kevätkokoukseen. Hän kertoo kokouksen jälkeen muisteloita lapsuudestaan, isästään Caroluksesta kuten Kaarle Viikan perhepiirissä kutsuttiin, ja isovanhemmistaan. Kaikki seuran jäsenet, mutta myös heidän ystävänsä ja pyhäjärveläisyydestä kiinnostuneet ovat tervetulleita tilaisuuteen!

KAARINA
PÄRSSINEN

Kulttuuriperintö käsitteenä

Käsitteellä kulttuuriperintö viitataan yleensä joukkoon menneisyydestä periytyneitä aineellisia ja aineettomia resursseja, jotka ihmiset tunnistavat jatkuvasti kehittyvien arvojensa, uskomustensa, tietonsa ja perinteidensä heijastumaksi ja ilmaisuksi niiden omistuksesta riippumatta.

Siihen kuuluu kaikki ne ympäristön ominaisuudet, jotka johtuvat ihmisten ja paikkojen historiallisesta vuorovaikutuksesta. Kulttuuriperintöä voivat olla esimerkiksi esineet, rakennukset, muokatut ja muovautuneet maisemat, tarinat, laulut, tavat, jne.

Lähde: Wikipedia.

Pyhäjärvi-Säätiö jatkaa perinteisillä toimintalinjoillaan

Kokouksessa kiitettuja, mukana myös Satakunnan Karjalaseurojen piirin pj. Jouko Hämäläinen (vas.) ja Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen pj. Yrjö S. Kaasalainen (oik.). Vasemmalta Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Helga Mäkelä, Markku Pärssinen, Juhani Forsberg ja Marjo Ristilä-Toikka. Kuva: Yrjö Inkinen.

Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston vuosikokous Sastamalan Vammalassa lauantaina 9. maaliskuuta alkoi muutamien muistamisen kera.

Kokousväen tervetulleeksi toivottanut säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen totesi, että meneillään on 65. toimintavuosi, jota työn merkeissä vietetään. Joitain muistamisia kuitenkin oli hankittu, ja niiden luovuttamiseen oli paikalle saapunut Karjalaseurojen Satakunnan piirin puheenjohtaja Jouko Hämäläinen.

Hän kiitteli pyhäjärveläisiä toiminnasta karjalaisuuden hyväksi ja toi samalla Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenbergin terveiset.

Karjalan Liiton hopeisella ansiomerkillä kiitettiin Helga Mäkelä ja Pirjo Kiiala, pronssisella Esko Pulakka ja Markku Pärssinen. Juhani Forsbergille ojennettiin Pyhäjärvi-historiikki ja Marjo Ristilä-Toikalle Pyhäjärven pöytäviiri.

Jouko Hämäläinen esitti samalla kutsun osallistua Karjalan Liiton valtakunnallisille kesäjuhlille, jotka järjestetään Porissa viikkoa ennen juhannusta; niiden järjestämiseen myös pyhäjärveläiset antavat panostaan. Kesäkuun 14.-16. päivinä järjestettävät kesäjuhlat kantavat teemaa "Sie, mie, myös yhes".

Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokous sujui Esko Pulakan puheenjohtajana asiames Pirjo Kiialan toimiessa sihteerinä.

Kokouksessa esitettiin ja hyväksyttiin vuoden 2012 tilit ja toimintakertomus,

samoin suunnitelmat kuluvalle vuodelle 2013. Näistä Pirjo Kiiala kirjoittaa ohessa erikseen.

Hallituksen erovuoroiset jäsenet Yrjö S. Kaasalainen ja varajäsenensä Mauria Hauhia sekä jäsen Juhani Forsberg ja varajäsenensä Arja Hiiri valittiin edelleen jatkamaan. Asiamiehenä ja taloudenhoitajana jatkaa Pirjo Kiiala.

Hallintoneuvoston jäsenyyksiä tarkasteltiin nyt ajanjaksolle 2013-2015. Erovuorossa olleet Tuomo Hinkkanen, Merja Luukkanen, Kalle Pakarinen ja Martti Pärssinen valittiin edelleen jatkamaan, erovuoroisten varajäsenten paikalle nimettiin Silvo Kaasalainen ja Anne Viitälä.

Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Esko Pulakka, samoin varapuheenjohtajaksi Tuomo Hinkkanen.

Tilintarkastajina valittiin jatkamaan HTM-tilintarkastajat Päivi Yli-Mattila ja Eeva-Maija Ylikoski, varalla Kaarle Lempainen ja Ilkka Tähtinen.

Todettiin, että tulevan kesän Pyhäjärvi-juhlien järjestelyt etenevät Hämeenkyrössä paikallisen Karjalaseuran puheenjohtaja Risto Toiviaisen johdolla. Juhlilla lisätietoa saadaan tulevissa Pyhäjärvi-lehden numeroissa.

Pyhäjärvi-lehden julkaisemista säätiö jatkaa tuttuun tapaan 12 kertaa vuodessa. Vaikka internet on monelle nuoremman polven edustajalle nykyisin tärkeä tietopankki, perinteistä paperilehteä julkaistaan edelleen

– ja toivotaan sen löytävän tiensä myös nuoremman sukupolven postiluukkuihin, vaikkapa sukulaisten tekeminä lahjoituksina. Tilaushinta on edelleen vain 30 euroa vuosikerralta.

Lehden lukijoilta toivotaan myös jatkossa aktiivisuutta osallistua lehden tekoon laittamalla kirjoituksia, valokuvia ja antamalla vinkkejä toivotuista juttujen aiheista.

Karjala-yhteistyötä Pyhäjärvi-Säätiö jatkaa eri tahoilla: mm. Sastamalan Seudun Museon kanssa, Suvannon seudun eri järjestöjen parissa kuin myös yhteydenpitona Karjalaan Käkisalmen museoon ja muihin alueen venäläisviranomaisiin.

Pyhäjärven kansallispuku on puhuttanut, ja tärkein tieto kansallispukujen tekijöille ja omistajille on, että hieman eri versioina tehtyjä pukuja voi hyvillä mielin käyttää – yhtä virallisesti tutkittua ja tarkistettua mallia ei ole toistaiseksi tehtynä. Kansallispukukeskuksella teetetyn sellainen kustantaisi hiljattain saadun arvioiden mukaan noin 10 000-20 000 euroa.

Hallintoneuvoston kokouksen jälkeen säätiön hallitus piti vielä järjestäytymiskokouksensa. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Yrjö S. Kaasalainen Harjavallasta ja varapuheenjohtajana Juhani Forsberg Helsingistä.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Hallintoneuvoston jäseniä tutustumassa kokouksen asiakirjoihin. Näytillä oli myös eräitä aktiivisia vanhoja kuvia. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston vuosikokouksessa 9.3.2013 päätetyt talousasiat ja toimintasuunnitelma

Hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltiin lehden ja säätiön vuoden 2012 toimintakertomus ja tilit. Lehistölle tullut 9 prosentin arvonnalisävero on ensimmäistä vuotta vähentämässä lehden tuottoa. Tilaushintaa ei haluttu nostaa, vaan vero sisältyi 30 euron hintaan.

Honkajoella 1981 kuolleen Tyyne Lehiköisen rahastosta on kolmen vuosikymmenen aikana jaettu apurahoja. Rahasto on kertomusvuoden aikana käytetty loppuun. Reino Äikiä lupasi tehdä lehtijutun rahaston vaiheista. Huolimatta alhaisesta korkotasosta on opiskelijoille voitu edelleen myöntää stipendejä eri rahastoista.

Säätiön varsinaiseen toimintaan on tuotemyynnillä sekä Pyhäjärvi-juhlien tuoton osuudella saatu tuloja. Säätiö ei ole varakas, mutta näin on talous saatu pidettyä vakaalla pohjalla. Toiminnan tulos osoittaa pientä ylijäämää.

Luettiin tilintarkastuskertomus, minkä jälkeen hallitukselle ja rahastonhoitajalle myönnettiin tilin- ja vastuuvapaus vuodelta 2012.

Käsiteltiin toimintasuunnitelma vuodelle 2013. Lehden arvonnalisävero on nyt 10 prosenttia, mutta lehden tilaushinta pidetään edelleen 30 eurossa. Säästöjä pyritään vastaavasti löytämään muualta. Kiitos jokaiselle lehden tilaajalle pyhäjärveläisyyden vaalimisesta – Karjalan puolustamisesta. Huolta kuitenkin aiheuttaa, että lehden tilausten määrä on usean vuoden ajan ollut laskussa. Pohdittavaa riittää keinoista, miten saataisiin uusia tilaajia.

Apurahoja jaetaan edelleen helmikuun ja toukokuun loppuun päättyviä hakuaikoja noudatellen.

Nobel-kirjailijamme F. E. Sillanpään syntymästä tulee syyskuussa 125 vuotta. Juhlavuosi näkyy Hämeenkyrössä, jossa kesän Pyhäjärvi-juhlat pidetään. Juhlan eri tapahtumiin toivotaankin runsasta osanottoa.

Suvannon seudun pitäjätöiset suunnittelevat syksyllä Karjalatalossa Helsingissä pidettävää seminaaria. 70 vuotta sitten oli käynnissä jatkosota ja siviiliväestöäkin oli palannut runsain joukoin kotipaikoille. Seminaarissa kerrotaan, mitä Kannaksella silloin tapahtui ja miten siellä elettiin.

Elokuussa on säätiön talkoomatka Pyhäjärvelle. Silloin kirkkoaholla uusitaan muistomerkkejä ympäröivät puaidat.

Pidetään yllä yhteistyötä Sastamalan seudun Museoon, sekä Käkisalmen Museoon ja paikallisviranomaisiin. Osallistutaan Karjalan Liiton toimintaan, sekä kannustetaan puuttuvien kyläkirjojen julkaisuun. Muilta osin suunnitelma noudattelee edellisten vuosien toimintaa.

Hallintoneuvosto hyväksyi lehden ja säätiön vuoden 2013 toimintasuunnitelman.

Hallinnosta ei kuitenkaan yksin ole toimijaksi, vaan siihen tarvitaan pyhäjärveläiset ja heidän ystävänsä – myös yhes.

PIRJO KIIALA
asiamies/taloudenhoitaja

Rakas äitimme ja mummmomme

Bertta Tuulikki PÄRSSINEN

o.s. Matikainen

s. 30.3.1926 Vpl. Pyhäjärvi
k. 18.1.2013 Sastamala

*Kulje äiti kerallamme
voiman lähteenä lähellä.
Elä muistoissa mukamme
sävelinä sielussamme,
elämämme enkelinä
taivaan veräjän takana.
(Eino Leino)*

Kaivaten, lämmöllä muistaen
**Marja-Liisa
Eila ja Aulis
Niina ja Kalle
Suvi ja Teemu
sisaret
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu lähiomaisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Aira Marjatta RANTOVAARA

o.s. Pusa

s. 15.12.1929 Pyhäjärvi Vpl.
k. 20.1.2013 Tampereen Sydänkeskus

Kiittäen ja kaivaten
**Rauno ja Marja-Liisa
Sari ja Niko
Laura ja Taneli
Marika, Ville ja Vilppu
muut sukulaiset ja laaja ystäväpiiri**

*Pysähtyi sydämes pursi
rauhan vienoille vesille
armon auringon syliin.*

Rakkaamme on siunattu lähimpien läsnä ollessa 8.2.2012
ja saatettu haudan lepoon 23.2.2012.

Kuolleita

Hellin Savonen, o.s. Kailasto, s. 11.12.1925 Pyhäjärven Riiskassa, kuoli sairaalassa Tampereella 1.3.2013.

Haudataan Tampereen Kalevankankaan Veteraanilehtoon, jonka tiilimuurin tulee vainajan nimikyltti huhtikuussa 2013.

Muistoissamme Matti Kinari, 13.2.1936-17.3.2012.

"Pajupillin heleät soinnut paimenessa, kitaran herkät sävelet illan hämyssä, iloiset kannustavat laulut arkitöissä". Ne jätit evääksi loppumatkalle, Matti-veli.

Kiitollisina muistaen sisaret

KYLLIKKI ja OILI

Kirkonsanoma

Yllättävä pääsiäinen

Joko se nyt on? Kevättalven viikot ovat menneet taas kuin huomaamatta. Valon lisääntymisestä on iloittu. Keväthangilla on hiihdelty. Luomakunnassa ja elämässä havaittavaa Luojan armoa ja hyvyyttä on kenties ihmetelty. Mutta mistä huomaa, että on tulossa pääsiäinen?

No ehkä siitä, että lapset ovat askarrelleet jotakin pääsiäiseen liittyvää tai raiuhoon kylvämisestä on puhuttu. Jossakin vaiheessa pääsiäiskorttien lähettäminen on käynyt mielessä.

Mutta onko nämä kaikki jäämässä ajatuksen tasolle? Pääseekö pääsiäinen taas yllättämään? Yhtäkkiä huomaa, että se menikin jo.

Miksi näin? Pääsiäisen pitäisi olla se juhlista suurin. Pääsiäiseen ei liity niin ehdottomia perinteitä kuin

joulunviettoon. Tässä on se hyvä puoli, että pääsiäisenä osataan keskittyä ehkä paremmin suuren juhlan sanomaan. Niin ehkä.

Pääsiäisen valmistaudutaan koruttomammin kuin jouluun. Meille on ollut taas tarjolla paastonaika, jotta osaisimme hiljentyä Heramme edessä. Tutkia sie-luntilaamme, tajuta, että tarvitsemme Jeesusta syntiemme sovittajaksi. Mutta ainakin itsestäni tuntuu, että paastosta ei saa oikein kiinni.

Mitä paastonaika oikein tarkoittaa? Herkuista kieltäytymistä, vai jotakin syvempää, itsensä kuuntelemista, Jumalan suunnitelman havaitsemista. Mistä tähän löytäisi aikaa? Päivät vain juoksevat ohitse kuin keväiset purot. Kaikki on kuten aina muulloinkin. Kii-

re painaa ja tekemättömät työt ja asiat odottavat teki-jäänsä. Ei tässä ole aikaa pysähtyä.

Toisaalta on hyvin kaunista ja tarkoituksenmukaista, että pääsiäinen yllättää. Pääsiäisen sanoma on meille suuri yllätys. Se, minkä luulimme kuolleen, nousee haudasta. Toivottomuuden tilalle tulee toivo. Kristus voittaa kuolemallaan kuoleman. Pääsiäisen voitto on ikuinen elämä. Eikö tämä kaikki ole suurta yllätystä?

Jeesus Kristus haluaa yllättää sinut. Jälleen kerran tänä pääsiäisenä. Hän haluaa tulla kiireesi keskelle ja huutaa ristiltä: Se on täytetty!

Hän teki kaiken sinunkin puolestasi jokaiseksi päiväksi. Huomasit sitä tai et. Jeesus on täyttänyt taivaal-

lisen Isänsä tahdon, jotta meillä olisi elämä. Ikuinen ilo. Niin maanpäällä kuin taivaassa. Kaikki on valmiina. Sinua odotetaan vain tulemaan juhlapöytään. Uskomaan pääsiäisen ihmeeseen, Vapahtajan suureen yllätykseen.

"Hän saapuu, haudasta nousee ja voittonsa meille tuo, ja kuoleman varjojen maahan pyhä aurinko loiston luo. Hän saapuu murheellisille näin yllätysvieraana ja köyhät ja syntiset täyttää yhä Henkensä lahjoilla. Jo katsele tytär Siion Kirkkautaan ja riemuitse ja kuuluta laupeuttaan!" (Virsi 6:4-5) Kristus nousi kuolleista. Totisesti nousi!

HARRI RUSKEEPÄÄ
o.s. KIISKI

Liedon seurakunnan
kappalainen

Ilmi "Inka" Pauliina Kotti 10.10.1930 – 29.12.2012

Inka Kotti syntyi Vpl. Pyhäjärvellä Hilja ja Toivo Kotin perheeseen. Isosisko Helvi oli kaksi vuotta vanhempi ja Leo-veli 1,5 vuotta nuorempi.

Inka eli varhaislapsuutensa kauniissa Karjalassa, kunnes syksyllä v. 1939 syttynyt sota laittoi Karjalan väestön evakkotaipaleelle.

Evakkopaikkoina olivat Alavus, Koskenpää ja Huitinen, sieltä keväällä 1947 Hämeenkyröön, Haukijärvelle. Aluksi he asuivat pakkasen kartanossa, siellä oli muitakin evakkoperheitä. Hämeenkyröstä tuli lopullinen sijoituspaikka.

Pakkasen kartanon maista erotettiin siirtolaistiloja. Myös Kotin perhe sai oman tilan, näin alkoi rakentaminen ja oman pelon viljely. Nuoret auttoivat kaikissa töissä. Asuinrakennus valmistui 1951. Koti vaati sisustamista. Inka kävi monilla kutomakursseilla, hänen kangaspuissaan valmistui mattoja, pellavaisia pyyheliinoja, lakanoina ja raanuja. Niitä on vielä jälkipolvillakin seinillä ja pöydissä. Kursseille meno ei ollut helppoa, kangaspuut täytyi viedä mukanaan. Inka kävi kurssit mm. Vesajärvellä, vei kangaspuut maitoauton lavalla kirkolle ja siitä sitten linja-autolla Vesajärvelle. Siellä hänen setänsä oli vastassa hevosella ja hänen perheessään Inka asui kurssien ajan.

Kylällä oli siihen aikaan paljon väkeä. Nuoret harvastivat mm. tanhuamista. Inka oli siinä mukana. Haukijärven Martta-seuran toiminnassa Inka oli pitkään. Myös opiskelu oli nuorille tärkeää. Inka opiskeli Kokenmäellä Räisälän kansanopistossa lukuvuoden. Sieltä hän sai monenlaisia elämäntaitoja.

Kävi täällä Haukijärvellä viikoittain, teki kaikenlaisia askareita, kuten ruohonleikkuuta ja haravointia. Yhdessä hänen kanssaan kävin marjassa sienessä. Joskus kävimme tapaamassa kylällä vanhoja tuttuja.

Inka oli seurallinen. Kyröskoskelle muutettuaan hän kävi seurakunnan Myötätuuli-tapahtumassa naapurinsa kanssa, usein olin

koulun keittäjänä vuodesta 1962 alkaen. Siihen kuului siivoaminen ja kahden ison koulurakennuksen lämmittäminen. Koululaiset auttoivat siihen aikaan jonkin verran puiden kantamisessa.

Ruoka valmistettiin puuhellalla. Astiat tiskattiin käsin. Inka oli tarvittaessa myös neuvokas toimissaan. Koulun keittäjänä hän oivalla tavalla ratkaisi koulumaidon saannin Tampereen meijerin lakon aikana. Koululaisten vanhemmat olivat kertoneet, että meidän lapset eivät juo sen toisen meijerin maitoa. Inka tarjosi lakon ajan maidot lasikanusta maitopurkkien sijaan. Kaikki olivat tyytyväisiä.

1968 koululle laitettiin keskuslämmitys. Inka kävi keskuslämmityskurssit ja hän joutui ottamaan talonmiehen tehtävät. Hänet valittiin koululle asumaan.

Kotiaan hän ei unohtanut. Työpäivän jälkeen hän kävi päivittäin kotonaan sekä lomien aikana. Auttoi töissä ja vanhempiensa huoltamisessa. Veljen tyttärelle Inka oli tärkeä perheenjäsen. Joskus he tekivät yhdessä pieniä matkojakin.

Inka siirtyi eläkkeelle 1993. Hänen elämässään alkoi uusi vaihe. Hän muutti Kyröskoskelle kerrostaloon. Se oli hänelle uutta, usein hän sanoi, ettei siellä ole tekemistä.

Hän kävi täällä Haukijärvellä viikoittain, teki kaikenlaisia askareita, kuten ruohonleikkuuta ja haravointia. Yhdessä hänen kanssaan kävin marjassa sienessä. Joskus kävimme tapaamassa kylällä vanhoja tuttuja.

Inka oli seurallinen. Kyröskoskelle muutettuaan hän kävi seurakunnan Myötätuuli-tapahtumassa naapurinsa kanssa, usein olin

heidän mukanaan. Tämä tapahtuma oli kerran viikossa ja siellä oli monenlaista tekemistä ja askartelua. Siinä päivä meni mukavasti.

Oma-aloitteisesti teimme joskus pienellä porukalla muutaman päivän retkiä. Kävimme mm. Visbyssä, Ruotsissa ja Norjassa sekä Pohjanmaalla ja Turun saaristossa. Aamu- ja iltapalalla Inka oli yleensä emäntänä. Hän oli aina valmis kokkaamaan ja maukkaat tarjottavat oli aina pöydässä.

V. 2000 Inka kävi Karjalassa synnyinseudullaan. Se oli hänelle unohtumaton elämys. Raveissa käynti kuului myös harrastuksiin, olihan hänen isällänsäkin ollut hyviä ravihevosia. Teivossa Inka kävi meidän, lähimpi-

rinsä kanssa.

Viimeinen vaihe alkoi, kun Inkalle tuli muistisairaus. Viimeiset vuodet hän vietti Siljankodissa.

Luonteeltaan hän oli vaatimaton eikä tuonut itseään esille. Pikemminkin hän oli aina hyvin kiinnostunut muiden tekemisistä ja oli empaattinen, tavattoman ystävällinen ja kaikkia kohtaan tasapuolinen.

Inkaa jäivät kaipaamaan Helvi-sisar Kyröskoskella sekä sisaren pojan ja tyttären perheet, Leo-veljen leski vaimo Marja-Leena ja heidän kaksi tytärtään perheineen.

Inkan valoisaa ja ystävällistä luonnetta muistellen,

MARJA-LEENA
KOTTI

Pyhäjärvi-lehti julkaisee
joka numerossa tietoja
perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä,
edesmenneistä ja valmistuneista.
Muistathan kuitenkin aina kysyä
asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

vpl. **Pyhäjärvi**

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Muistokirjoituksia

Pentti Samuli Äikiä, s. 21.8.1927 Vpl. Pyhäjärvi, k. 4.2.2013 Huittinen.

Isoetäni Pentti Samuli Äikiä syntyi isänsä Topiaksen ja äitinsä Marian keskimmaisena lapsena Vpl. Pyhäjärven Ivaskensaaresta 21.8.1927.

Perheeseen kuului Maria äidin aiemmasta liitosta syntyneet sisko- ja velipuolet Martta ja Brynolf sekä isosisko Tekla ja pikkuveli Antti.

Perhe asui Ivaskensaaresta ensimmäiset vuodet, josta muuttivat omaan taloon Pattoisiin. Patoisissa asuttiin sotiin asti.

Evakkoon Äikiän perhe tuli Huittisten Karhiniemen kylään. Lopullinen kotipaikka syntyi Naarassaareen, jossa Pentti asui aina vuoteen 1999 asti.

Vuosien aikana Pentin ja Antti-veljen yhdessä isännöimä ja viljelemä tila muutui maanpäälliseksi paratiisiksi, ainakin allekirjoittaneen mielestä.

Pentti toimi eläkeikään asti maanviljelijänä ja viljeli myös Antti-veljensä maita Antin muutettua perheineen Helsinkiin 1965.

Pentti asui yksinään ja matkusteli jonkun verran syntymäsiijoilleen.

Allekirjoittaneen ostaessa Penttiltä Pentin osuuden kotitalasta 2007, pääsin näkemään erilaisen Pentin kuin minkä lapsuuden kestästä muistin. Pentistä kuoriutui taitava tarinoitsija ja erilaisista asioista kiinnostunut persoona. Viimeisimpinä vuosina Pentti mm. opetteli tietokoneen käytön.

Pentti asui loppuun asti kotona Huittisten Lauttakylässä, jossa kotipalvelu kävi häntä kolmesti päivässä katsomassa.

Pentti nukkui ikiuneen Huittisten terveyskeskuksen vuodeosastolla oltuaan siellä neljä päivää. Viimeisimpinä hereillä olon hetkinään Pentti katseli kuvaa

syntymäkodistaan, joka tässä muistona.

Pentti siunattiin omaisten ja ystävien läsnä ollessa helmikuun lopussa.

Penttiä kovasti kaivaten
VIRPI SAULAMO
o.s.Äikiä

Äitini Bertta Pärssisen muistolle hautajaispäivänä 16.2.2013

Äiti on nukkunut hiljaa ja rauhallisesti unessa pois. Näin ilmoitti sairaalan ensiavun lääkäri perjantai-aamuna 18. päivänä tammikuuta.

Nyt opettelemme hyväksymään sen, että äiti ei enää ole kanssamme kuten ennen. Haluamme pitää äidin muiston sellaisena kuin hän oli, valoisana ja iloisena. Muistellemme yhdessä vietettyä aikaa, yhdessä jaettu- ja kokemuksia, yhdessä elettyä elämää. Jo pelkästään äidin hymyilevän, kannustavan ja ymmärtävän olemuksen ajatteleminen antaa lohtua. Siitä muistamme hänen valoisuutensa ja elämänmyönteisyytensä.

Äiti sai elää pitkän elämän. Matkaan Vpl. Pyhäjärveltä Noitermaan kylästä Sastamalakotiin mahtuu paljon iloa ja surua ja hiljaista elämänviisautta.

Lapsuutemme ja nuoruutemme Kiikassa oli äidille kiireistä, kovan työn aikaa. Isän kuoltua 1979 äidin työ jatkui Vammalassa ja maatalon pihapiiri muuttui kerrostalon kaksioiksi. Muutos oli suuri. Ollisimme suoneet, että äiti ja isä yhdessä olisivat saaneet kokea senkin elämänvaiheen, mutta elämä kulki toisin.

Eläkkeelle jäädessään äiti oli onneksi vielä niin hyvävointinen, että meillä oli mahdollisuus loma-aikoinani matkustella yhdessä. Näiltä matkoilta kertyi paljon mukavia muistoja. Jokaisella matkalla matkakumppanit huomasivat äidin iloisuuden ja ystävällisyyden, hän oli oma valoisuus itsensä olivatpa ympäristö tai ihmiset miten tuntemattomia tahansa.

Mieliinpainuvimpia ovat matkat kotiseudulle Karjalaan, erityisesti ensimmäinen matka jolloin äiti sai esitellä lapsille ja lapsenlapsille kaunista Taipaleenharjua ja oman lapsuutensa taloja ja maisemia.

Mukavia muistoja on jäänyt myös veteraanikuntou-

tusmatkoista. Olimme näillä matkoilla äidin kanssa yhdessä eri kuntoutuslaitoksissa. Oli tuolijumppaa, yhteislaulutilaisuuksia, ulkoilua ja luentoja.

Viimeinen 2012 suunniteltu kuntoutus jäi toteuttamatta, kun fysioterapia kotona Sastamalakodissa katsoitiin äidin heikentyneeseen vointiin nähden sopivammaksi kuntoutusmuodoksi.

Sastamalakodissa on omaisilla mahdollisuus myös yöpyä. Vietin siellä usean viikonvaihteen äidin kanssa. Olimme yhdessä useana sunnuntaina seurakunnan järjestämässä virsilaulutilaisuudessa, johon äiti hyvin mielellään osallistui ja lauloi ahkerasti. Myös Eila, Aulis ja tyttäret Niina ja Suvi puolisoineen kävivät usein äitiä katsomassa. Sairauksista huolimatta löytyi aina tuttu lämmin, valloisa äiti. Vietimme yhdessä mukavia, iloisia kahvittehtäviä.

Kiitollinen olen elämälle myös viimeisestä puolesta vuodesta, jolloin jo vapaalla ollessani voin viettää aiempaa enemmän aikaa Sastamalakodissa. Teimme lyhyitä kävelylenkkejä, istuimme ja laulelimme vanhoja tuttuja lauluja, joista äidille erityisen mieluinen oli 'Pikkulintu riemuissaan laulelempi onneaan'. Äiti oli laulanut tätä laulua paljon jo lapsena ollessaan. Päivän päätteeksi peittelin äidin ja toivotin hyvää yötä.

Sitten tuli se torstai 17.1., jolloin äiti oli ollut normaalia väsyneempi ja huonovointinen. Sinä torstaina matkalla Helsingistä Sastamalaan soitin hoitajalle ja kysyin äidin vointia. Hoitaja oli laittanut äidin nukkumaan. Äiti oli ollut väsyneempi. Lähetin äidille terveisiä ja pyysin sanomaan että tulen perjantaina. Olin ollut jo pidemmän aikaa huolestunut äidin voinnista. Jotenkin varmaan vaistosin, että äiti on nyt heikompi, kun kyyneleet valuiivat poskilleni linja-autos-

sa. Kotiin päästyäni soitti hoitaja Sastamalakodista että äiti on viety ambulanssilla sairaalan ensiapuun sydänoireiden vuoksi.

Miten hyväilläni olenkaan, kun yöllä lähdimme tätini kanssa äitiä katsomaan. Odotustilassa lääkäri kertoi äidin olevan hyvin sairas. Ollessamme äidin luona kysyin lääkäriltä, kuuleeko äiti puheen. Lääkäri sanoi hänen olevan ikään kuin unen ja valheen rajamailla ja ehkä kuulevan puheen.

Sanoin äidille, että jos kuulet puheeni purista kädestäni. Kesti hetken, sitten hän puristi kädestäni ja piti kädestä kiinni. Lääkäri kysyi onko kipuja, äiti avasi silmänsä ja sanoi 'ei ole'. Kohensimme tyynyä ja auttoimme äidin parempaan asentoon. Toivoin äidin vielä paranevan, kuten hän oli kestänyt edellisenkin suuremman sydäntapahtuman viime vuoden tammikuussa. Äiti jäi rauhallisesti nukkumaan kun lähdimme kotiin neljän aikaan aamulla. Perjantai-aamuna tuli lääkärin puhelu: äiti on kuollut. Äiti nukkui pois hiljaa, rauhallisesti unessa, ilman kipuja seitsemältä aamulla.

Suruun ja kaipaukseen antaa lohtua tieto että äidillä ei enää ole kipuja eikä sairauksia. Äiti on saanut levon. Ajattelen sen niin, että äidin sielu on nyt taivaassa, jossa on hyvä olla. Siellä äiti on tavannut rakkaat omaiset, jotka olivat häntä siellä jo odottamassa. Kuulin äidin keskustele- van unissaan oman äitinsä kanssa ja hän muisteli usein

puheissaan poisnukkuneita sisarusiaan. Ja sitten kun meidän aikamme on lähtenyt, äiti on jo siellä meitä odottamassa.

Saattoväelle totesin: Meitä on täällä koolla äidin kaikkein läheisimmät: lapset ja lapsenlapset puolisoineen, sisaret, sisarusten perheet ja kummilapset puolisoineen. Mukaan oli kutsuttu myös äidin lapsuudenystävä Kerttu, mutta hän ei jaksanut lähteä. Hänen tyttärensä on mukana kanssamme. Lämmin kiitos teille kaikille kun olette olleet mukana äidin elämässä. Olette käyneet häntä katsomassa, olette ilahduttaneet häntä kortilla ja pitäneet hänet mielessänne. Ja nyt olemme yhdessä saattaneet hänet lepäämään ja kokoontuneet muistelemaan häntä. Kiitos myötäelämisestä surussamme.

Luin vielä runon Anna-Mari Kaskisen kirjasta 'On toinen maa'. Sain tämän kirjan lohdutukseksi äidin kuoleman jälkeen.

Kaikki ei pääty tähän. On paljon enemmän. On suurempaa kuin täällä koskaan ymmärrän.

On jotain aivan muuta kuin mitä näemme. On silta taivaan maasta murheen keskelle.

Et koskaan yksin kulje. On matka yhteinen. On yksi ennen meitä kulkenut jo sen.

MARJA-LIISA
PÄRSSINEN

70 vuoden takaa; Kortesjärvi kevät 1943

Kuvassa 70 vuoden takaa kaksoset Pirkko ja Pentti Pärssinen täyttävät neljä vuotta ja Helmi-äiti 30. Syntymäpäiväkuvassa taustalla on Nikolai Tšerbakoffin taulu, jossa merikotka laskeutuu pesäänsä ruokkimaan poikasiaan.

Sotaan liittyvät muistoni ovat hyvin vähäiset. Touhusta ja leikkejä riitti kaksoisveljeni kanssa aamusta iltaan. Isoveli Pauli ja Marjatta-sisko olivat meitä sen verran vanhempia, että heillä oli omat leikkiverinsä.

Tuli kesä ja Viljo-isä halusi viedä perheen pojat, Paulin ja Pentin mukanaan Pyhäjärvelle. Pauli sai jäädä vielä sukulaisten luo, kun isä palasi kotiin Pentin kanssa. Pieni matkalainen sai kurkkumatatartunnan ja pian matkan jälkeen menehtyi tähän ankaraan tautiin. Vieläkin muistan sen syvän surun kodissamme. Minä, pieni tyttönen, en voinut ymmärtää, miksi paras leikkiveri oli ikuisesti poissa. Kortesjärven kirkkomaa jäi Pentin leposijaksi. Sodan loputtua perheemme muutti Kauhavalle, jossa vanhempani asuivat lähes 40 vuotta.

Myöhemmin vanhempani saivat perhekuntaan uuden Pentin avioliittoni myötä.

PIRKKO LESKINEN
Kankaanpää

Liedon kirkossa pidetyssä messussa 24.2.2013 asetettiin kappalaisen virkaan Liedon seurakuntaan Harri Ruskeepää. Virkaan asettamisen toimitti piispa Kaarlo Kalliala papiston avustamana. Aiemmin Harri oli Turun Tuomiokirkkoseurakunnassa vs. kappalaisena. Harri Ruskeepää (ent. Kiiski) muistetaan mm. Huittisten Pyhäjärvi juhlien v. 2006 ja 2012 juhlamessun saarnojen pitäjänä. Kuvassa Harri ja vaimonsa pastori Milla Ruskeepää, joka avusti virkaanasettamistoimituksessa.

Merkkipäiviä

Reini Kiiski täytti 80 vuotta

Pappani Reini Antti Kiiski, synt. 10.1.1933 Vpl. Pyhäjärvellä Yläpäänniemellä, täytti 80 vuotta 10.1.2013.

Koska pappa ja sukumme ovat liikunnan ja urheilun ystäviä, vietettiin juhla Laitilan urheilutalolla. Juhlavieraina oli sukulaisia sekä ystäviä. Urheilutalon eteisessä Reinin pojat Jari, Teemu ja Samu toivottivat vieraat tervetulleiksi ja salin puolella Reini-pappa ja Marja ottivat vieraat vastaan.

Tilaisuus aloitettiin Karjalaisten laululla. Seuraavaksi pappa esitteli kaikki juhla-vieraat yksitellen. Esittelyjen jälkeen pääsimme nauttimaan herkullisesta ruoasta. Ruoan jälkeen Reinin vanhin poika, Jari, piti puheen isälleen. Tämän jälkeen puheen pitivät Eero Valtonen ja Jukka-Pekka Isotupa. Puheista kävi hyvin ilmi, miten eloisa, liikunnallinen, nuorekas, reilu ja huumorintajuinen pappamme on. Puheiden jälkeen saimme rauhoittua katselemaan valokuvaesitystä, jossa pääsimme aikatmatkalle Reinin nuoruudesta nykypäivään.

Diaesityksen jälkeen nautimme kakusta ja kahvista.

Juhlavieraiden vielä kahvitellessa me lapsenlapset kävimme harjoittelemassa omaa ohjelmanumeroamme. Kahvin jälkeen oli vuorossa lastenlasten lauluesitys. Rianna 6 v., Ada-Maria 9 v., Tessa 9 v., Jessi 11 v., Robert 12 v., Jani 13 v., Jasmin 15 v., Susan 20 v. ja Sini 22 v. lauloivat Saku Sammakko-sävelmän, johon Reinin pojat perheineen olivat keksineet uudet sanat. Yllätyssäkeistön lauloivat Reinin pojat. Laulun loputtua pojat ja lapsen-

lapset antoivat Reinille ison onnitteluhalauksen. Yhteisen lauluesityksen jälkeen Jessi esitti kolme kappaletta viululla, viimeinen kappale oli papalle tuttu, sillä se oli Rauman Lukon jääkiekkjoukkueen maalilaulu.

Orkesterin saapuessa paikalle lapsenlapset haastoiivat papan perinteiseen tuolileikkiin. Pappa pärjasi yhdeksän lapsenlapsensa kanssa yllättävänkin hyvin sijoituessaan kolmanneksi. Pappa on sanonut, että juhlat ovat myös lapsenlapsia varten, jotta he voisivat muistella niitä sitten vanhempana. Muisteltavaa hienoista juhlista kyllä jokaiselle varmasti jäikin.

Ilta jatkui orkesterimusiikkia ja lauluesityksiä kuunnellen. Orkesterissa haitaria soitti Pekka Hoimeri. Hän on Luvialla talon isäntänä, missä Reini asui perheineen viimeiset evakkovuodet. Vieraista lauluesityksiä orkesterin säestyksellä esittivät Mari Hjerpe sekä Reinin velipoika Raimo Kiiski. Orkesterin soittaessa myös tanssilattia alkoi täyttyä.

SINI KIISKI
Reinin vanhin lapsenlapsi

Juhlapuhe isälle:

Reini Antti Kiiski, synnyit 1933 Karjalassa Pyhäjärvellä. Nyt olet 80-vuotias, hyväkuntoinen karjalanpoik, jolla on laaja ystävien joukko niin kuin juhluvieraiden määrästä näkyy. Etunimesi Reini ensimmäinen kirjain R, tuo minulle mieleen reilu, joka kuvaa hyvin sinua. Kun meistä pojista joku tai äiti on pyytänyt savusaunaa lämpimäksi, niin koskaan et ole kieltäytynyt. Reilu ja rehti olet aina ollut meitä kaikkia kohtaan ja tasapuolisesti kohdellut.

Reini-sanan toinen kirjain E niin kuin eläväinen kuvaa myös sinua. Olet nyt kahdeksankymppinen, mutta olet näyttänyt, että ikä on vain numeroita, virtaa riittää joka päivä uusiin kokemuksiin. Eläväinen adjektiivi kuvaa myös hyvin karjalaista luonnettasi. Voi sanoa, että olet elävä karjalanpoik. Eihän sillä ole väliä kuinka vanha olet, vaan sillä kuinka olet vanha.

Nimesi kolmas kirjain I niin kuin innokas on hyvä sana kuvaamaan sinua. Olet-han innokas kuntoilija. Useana talvena on tullut yli 500 km hiihdettyä. Kerran viikossa pelaat lentopalloa ja lenkkipolut sekä pyöräretket ovat tuttuja sinulle. Innokas Lukon kannattaja olet aina ollut, etkä varmaan yli 30 vuoteen ole ollut Lukon kotipeleistä pois, tänään taitaa kyllä jäädä Lukko – HIFK katsomatta. Innokas metsätyömies olet myös, meidän talon puutavarat on isän kanssa Silon metsistä kaadettu. Sanotaanhan, että omasta metsästä puutavara tulee halvaksi. Minun mielestä isän metsästä vielä halvemmaksi.

Reini-sanalla N niin kuin nuorekas sopii sinulle niin kuin nenä sinun päähäsi. Nuorekkuutesi voi jokaisen juhliavias nähdä. Hyvä kunto ja huumorintaju pitävät sinut vielä nuorekkaana pitkään. Savusauna

ja lentopalloillat täytyy pitää kalenterissa vielä parikymmentä vuotta.

I on nimesi viimeinen kirjain ja siitä tulee sana ISA. Isänä olet ollut kannustava ja huolehtivainen, mutta samalla luottanut meihin, etkä ole turhia kysellyt. Semmoinen keskinäinen luottamus on hieno asia. Isänä olet parasta A-ryhmää, isoisänä huippupappa.

Sukunimestä Kiiski otetaan vaan kirjain K. Siitä tulee sana kiitollinen ja mielestäni sinulla on kaikki syy olla kiitollinen, kun on näin paljon hyviä ystäviä ja on saanut elää rikasta ja tervettä elämää. Lapsetkin ovat suhtautuneet normaaleja ja lapsenlapset täysin normaaleja. Sinulla on hyvä vaimo, joka on kyllä joutunut sopeutumaan miesvaltaan. Hyvin on kuitenkin aina pärjätty.

JARI KIISKI
Reinin vanhin poika

Kalervo Ahvonen 70-vuotiaaksi

Merkkipäiviä kertyy meille kaikille ja niinpä erään virsitanpylvään on saavuttanut Rovaniemellä asuvapyhäjärveläistä syntyperää oleva insinöörieverstiluutnantti evp. Kalervo Ahvonen.

Hän on syntynyt Pyhäkylän uudella kansakoululla olleessa sotilassairaalassa il-tayöstä 9.3.1943. Sieltä alkoi vaiherikas elämäntaival Suomen eri maakuntien kautta aina Rovaniemelle asti. Rovaniemi on ollut koti- ja työpaikkana aina vuodesta 1963 lähtien.

Ins.evl. Kalervo Ahvonen on Toivo Ahvosen, Pyhäjärven Hassinmäestä, ja Rauha o.s. Pärssisen, Pyhäjärven Puikkosista, poika.

Syntymä ja selviäminen sodan melskeistä oli hänelle haasteellinen, kuten kaikille niissä olosuhteissa syntyneille. Evakkotaival alkoi heti syntymän jälkeen sairaalareissulla Viipuriin ja sitä kautta päätyen Paimioon. Sieltä aikanaan ensin 1946 Kullalle ja sitten Kiikoi-siin. Tähän evakkomatkan pitikin suunnitellusti päättyä omalle asutustilalle Niemenniemelle, kuten muillakin sukulaisilla omiin sijoituspaikkoihinsa.

Elämän suunnitelma oli kuitenkin kirjoitettu toisin. Isän yllättävä kuolema muutti perheen suunnitelmat ja se johti silloisen perheen hajoamiseen kah-tia. Kaksi vanhinta veljeä joutuivat Äetsään ja kaksi nuorinta Savoon. Etappipaikkana oli Kuopion seutu, jossa pysähdysaikaa oli

reilut viisitoista vuotta.

Ahvosen työura alkoi piirtäjänä 1961 Savon Voima Oy konttorilta Kuopio-sta. Sitten sähkökenttä ru-pesi pyörittämään miestä mittarikorjaamon kautta sähkötekniikan ja radiotekniikan pariin. Hän lähti vapaaehtoisena sotaväkeen Tikkakoskelle ja joutui sitä kautta sitten Rovaniemelle loppusijoituspaikkaansa.

Rovaniemelle joutumisen johti sotilasuralle ja opiskelemaan erilaisia ammattiin liittyviä asioita. Sotilasammatti on ollut vaihteleva ja monitahoinen Il-mavoimien erityisalasta joh-tuen.

Tietotekniikan kehitys tempaisi kuitenkin sotilaan taas elektroniikan syövereihin ja opiskelemaan Helsinkiin tietotekniikkainsinööriksi. Opiskelun jälkeen työura jatkui insinöörinä Lapin Lennostossa Rovaniemellä ilmapuolustuksen parissa ja uusien tietokone-pohjaisten järjestelmien so-vellutusten hyödyntämisessä.

Toimialan johtotehtävät tulivat kuvioihin 1983 teknillisen johtajan tehtävässä. Välissä oli muutaman vuoden viestikorjaamon johtajuus. Sitten siirto takaisin lennoston esikuntaan teknillisen johtajan virkaan.

Hän jäi eläkkeelle 58 vuoden iässä toimialajohtajana ja virka-arvoltaan insinöörieverstiluutnanttina 2001 lopussa.

Hän toimi myös ammat-tijärjestönsä luottamusmiehenä ja lukuisissa muissa

luottamustehtävissä. Hän ehti palvella Ilmavoimissa yhteensä 39 vuotta.

Nyt eläkevuosiakin on kertynyt kohta jo täysi tusi-na. Omaan perheeseen syntyi aikanaan kaksi poikaa, jotka hekin ovat jo omilla elämän poluillaan.

Vapaa-aikanaan Ahvonen on harrastanut monenlaisia kesä- ja talviurheilulajeja, joista hiihto on ollut lähinnä sydäntä koko elämän ajan lajin valmentajatuhtokintoineen. Kiinnostus musiikkiin johti hänet myöhemmin myös tanssi-harrastuksen pariin, joka jatkuu edelleen kuntoilumuotona.

Lisäksi Ahvonen on su-kututkimuksen harrastajana tehnyt oman sukuhaaran tutkimusta ja julkaisun sekä on mukana perustajajäsenenä kahdessa sukuseuratoiminnassa. Luonto ja siellä liikkuminen on tärkeä energioiden latauspaikka kesäisin.

Ahvonen tunnetaan su-vun piirissä myös Karjalan matkoistaan, joista ensimmäisen hän teki jo NL:n aikana vuonna 1985 Matti-veljensä kanssa Leningradin matkan koukkauksena

Talvisodan päättymisen muistopäivä 13.3.2013

Metsäpirtissä syntyneen mestarirunoilija Helena Eevan syntymästä tulee loka-kuussa 90 vuotta. Ensimmäisenä talvisodan iltana kodista paettuaan ja Taipaleenjoen ylittettään juuri 16 vuotta täyttänyt tyttö jäi joen rannalle Pärssisen kauppaan ja näki Metsäpirtin pitäjän ja Eevalan kylän talojen palavan. Huopaan kääriytyneenä, kynttilän valossa hän kirjoitti koskettavan runon, Kodit palavat.

Kodit palavat

Taipaleen virran juoksuun
tulenlieskat hehkuvat kuvastuu.
Maan, raudan ja kitkerä savun tuoksu
yötulessa ympäri kulkeutuu.

Olin katkera vielä, kun virralle tulin,
suru sumensi silmät ja vaiensi suun.
Sen voitin ja poveni roudikko suli:
minä mukaudun kera heimon muun.

Nyt olemme köyhät. Voimat omat
ja henki on ainutta annettavaa.
Nyt olemme alttiit ja alastomat
sinun eessä, kallis Isänmaa.

Tamperelaisessa kauppakeskuksessa vietettiin karjalaista päivää 23. helmikuuta

Jo kolmena peräkkäisenä vuonna on tamperelaisen K-Citymarket Turtolan kauppia-pari Marko ja Kati Vainikainen järjestänyt kauppakeskuksessa karjalaisen päivän. Asiakaskunta sai tutustua karjalaiseen ruumiin ja hengen kulttuuriin ostosten lomassa.

Tapahtumaan oli valmistauduttu Tampereen ja Hervannan Karjala-seuroissa, sekä Karjalan Kaiussa paistamalla talkoilla piirakoita, kukkoja ja vatruscoita myytäväksi.

Nokian karjalaisten nuorten soppatykistä marketin pihasta sai vielä ostaa kunnolla haudutettua ohrapuu-

roa. Muutakin ohjelmaa oli, mm. haitaristi Jorma Peltola soitti, murteella esiintyivät Oili Huovinen ja Julia Keski-Mäenpää, nokialaiset karjalaiset nuoret esittivät kansantansseja ja tampere-lainen Karjalan Kaiku esitti kuorolaulua. Näinkin siis voidaan siirtää karjalaista kulttuuria kaiken kansan tietoisuuteen – suosittelemme muillekin.

Jutun kirjoitti Pirjo Kiiala, joka lauloi kuorossa. Kuvassa Karjalan Kaiku laulaa Monika Naukarisen johdolla. Kuvan otti Seija Ahomäki, joka toimi myös tilaisuuden juontajana.

Europaeuksen lyhykäinen ulosveto vuodesta 1500

Käkisalmen lähiympäristön pitäjien varhaisen asutuksen pohdinnassa viitataan yleisesti Novgorodin Vatjan viidenneksen tarkkoihin verokirjoihin vuodelta 1500. Tavallisesti lähteenä on käytetty J. V. Ronimuksen väitöskirjaa vuodelta 1906.

Suomen historia oli kiinnostanut tutkijoita jo aiemmin. Vuonna 1859 julkaisi A. J. Europaeus (1797 - 1870) kirjan: Karjalan ajan-tiedot Täysinän rauhaan asti, vuonna 1595. Tämän teos kattoi Karjalan historiaan liittyvää tietoa viikinkiajoista alkaen. Lähteinä oli 1800-luvun alkupuolella ilmestyneitä kansainvälisiä ja suomalaisia historiatutkimuksia. Näiden lisäksi hänen käytössään oli Vatjan viidenneksen verokirjan aineisto.

Hän oli Kuolemajärveltä syntyisin, muutti lapsena Parikkalaan ja kävi Lappeenrannan sekä Käkisalmen piirikouluja. Ensin hän opiskeli Viipurin saksalaisessa lukiossa, mutta siirtyi Porvoon lukioon, jossa opetus annettiin ruotsiksi. Yliopistotutkinnon hän suoritti Turussa ja toimi ensin opettajana mm. Viipurin saksalaisessa lukiossa ja siirtyi Liperin kirkkoherraksi v. 1834.

Kirjaan sisältyi osuus vuoden 1500 tilanteesta, Europeuksen omin sanoin ”tahdomme tähän vielä lisätä lyhykäisen ulosvedon meille käsissä olevasta venäläisestä verokirjasta vuodesta 1500”. Venäjänkieli oli luonnollisesti kuulunut lukion ohjelmaan Viipurissa, joten myös sitä hän pystyi itse tulkitsemaan.

Lainaan tähän kirjassa olevan Käkisalmen kaupungin ja eteläisten pitäjien Pyhäjärven, Sakkolan ja Raudun koosteen. Kylät on

lueteltu aakkosjärjestyksessä, joten Sakkolan ja Pyhäjärven kylät ovat sekaisin. Vuoden 1500 kylälistalta löytyy monia tuttuja, mutta esimerkiksi Kukonlahden sijainti vaatisi lisää pohdiskelua ja alkuperäiseen verokirjaan tutustumista. En ryhdy arvailuun, vaan tästä eteenpäin teksti on suoraan Europaeuksen kirjasta, myös suluissa olevat täydennykset ovat kirjan tekstiä.

Europeuksentekstiä: Novgordilaisten alue oli ennen aikoin jaettu viiteen osaan, joista yksi kutsuttiin Vuotin viidenneksi (Votskajapätinä). Tähän Vuotin alueen kuului Ingerin maa Päähkinälinnan (Orechow, Schlysselburg) kanssa, kuin myös Käkisalmen lääni eli Karjala. Karjalassa oli kaupunki Korela (Käkisalmi), Uservan (Uus-järven) joella. Vuonna 1500, jona mainittu verokirja on kirjoitettu, oli Novgorodin vapaus jo kukistunut ja tämä rikas vapa-kaupunki joutunut Venäjän Suuri-ruhtinaan alle (1478).

Korelan eli Käkisalmen linnassa ja sen esikaupungissa löytyi siihen aikaan kalastajia (päälle sadan), sotaväkeä, tilan hallitsijoita, karjalaisia isäntiä ja pajarien lapsia jne., yhteisesti 232 perhekuntaa, jotka asuit 188:ssa kartanossa. Ennen oli perhekuntien luku noussut 375, josta nähdään asukkaiden luvun silloin vähenneen luultavasti siitä syystä että Novgorodi oli kadottanut vapautensa. Näin seisoi siihen aikaan 29 karjalaisten isäntien kartanoa kaupungissa autiona. Niiden seassa mainitaan Kiveri, Ilukine, Rokulski, Morosov, Putjätin, Kostin, Deitz. Kaupungissa oli

Kuva kirjankannesta: Karjalan ajan-tiedot Täysinän rauhaan asti, vuonna 1595.

myös kolme pappia ja luultavasti myös kolme kirkkoa nimeltä Voskresenskii, Spaskii ja Jegorjefskii. Suvannon Taipaleessa, jonka Suuriruhtinas oli ostanut Valamon monastiralta ja antanut kaupunkilaisille, asui silloin 67 perhekuntaa kalastajia ja muuta kansaa, 55:ssä kartanossa.

Karjalan läänissä olit seuraavaiset seurakunnat:

1. Kaupungin pogosta, jonka alle näkyy kuuluneen nykyiset Räisälä, Kaukolan ja osa Hiitolan ja Parikkalan pitäjistä.

Kylien seassa mainitaan: Domantin kylä, Hiijärvi, Hiitola, Hiipelä, Hyttisen

kylä, Ilmes, Jermolkina, Jonsuu Tyrjän järvellä, Jännilä, Järvenpää, Kangas, Kaukala, Kervola, Kopsala, Käireniemi, Kourola, Lotsela, Mervekkala, Monitula, Meglilä, Puustos, Pärnä, Räisälä, Säpeä, Särkisalo, Soikkala, Suotlaks, Tyrjä, Tiuranmäki, Tapila, Torkolaks, Tiuris, Varissalo, Vakala jne.

Käkisalmen pogostassa maalla löytyi 188 taloa ja 265 perhekuntaa eli savua, ja siis piammitten lähes 1500 henkeä. Vero maksettiin sekä rahassa että jyvissä, josta tavallisesti kolmas osa isännälle. Muutamat näistä tiloista olit ennen seisneetVladikon, se on

Novgorodin pisan alla, mutta olit nyt annetut tai Karjalan maanherralle tai pajareille tai kestkivareille. Oli myös monta oman hallituksen alla seisovia tiloja, kuin myös luostarien eli monastirein alle kuuluvia, nimittäin Voskresenskin, Nikolskin, Jurjevin ja Konevitsan luostarein alle.

2. Toinen seurakunta Käkisalmen läänissä oli Sakkolan eli Mikaelin pogosta.

Tässä mainitaan seuraavaiset alustat: Lahnavalka Pyhäjärvellä, joka ennen oli ollut Beschitsinmonastiran alla. Beschitsi on kaupunki Tverin guberniassa Venäjän maalla, jossa nytkin vielä karjalaisia asuu. Pyhäjärvellä taas löytyy monta venäläistä kylän nimeä. Muita kyliä Sakkolassa oli Kymi-järvi, Kuutti, Kukonlaks, Kiviniemi, Kiprua, Kunin-kaanristi, Korhola, Kajatti, Laurova, Ivaskansaari, Metsäpirti, Maamantere, Haiterma, Gorkola, Ojaniemi, Parina, Petäjäarvi, Röykkylä (Rokula?), Sobolina (Oksan joella, Ruotsin rajalla), Sakkola, Sakkolanmäki, Salma, Suvanto, Tseperti, Raaja, Viesjoki, Viiksenlaks, Vieska, Valkianiemi, Puustos, Montrua, Vilokkala, Sortanlaks, Metsätaka, Lohijoki, Padaja jne.

Nämät kylät olit suurimaksi osaksi hovilaisten alla, joiden seassa nimetään: Puschkin, Putjatin, Barikof, Rokulski, Morosof, Golofkin, Klavischef. Vero otettiin aatrattain ja opsittain ja jyvistä annettiin tavallisesti isännille kolmas osa. Paitsi jyviä annettiin muutamista tilosta myös olutta, juustoa, pellavasta ja voita. Aatraan luettiin kolme opsia.

Talojen luku oli 276 ja savujen eli perhekuntien

426. Näistä kuului 32 Konevitsin, 47 Valamon ja 13 NikolskinMonastirein alle. Jos joka perhekunnan päälle luetaan kuusi henkeä, niin oli asukkain luku Sakkolanpogostassa noin 2500 henkeä.

3. Kolmas seurakunta suvis-Karjalassa oli Rautus. Myös tässä olit talot annetut pajarein perillisille, virkamiehille ja monastireille. Vero ja maksut olit samankaltaiset kuin Sakkolassa.

Kylien seassa mainitaan: Degonitsa, Dudenitsa, Haapakylä, Huuhtis, Korpola, Kilpino, Kähkönnurkka, Karsela, Keripata, Lipua, Maanselkä, Morjeselkä, Mustilanmäki, Orja-saari, Palkeala, Porka, Raaja, Sumbu, Räiskälä, Vepsa, Vehmas, Variksela, Veres, Viisjoki, Vahkola, Väräinkylä (Tammalassa), Mägrä, Leinikkala jne.

Rauvun pogostassa luettiin 234 taloa ja 311 perhekuntaa ja arvattavasti siis lähes 2000 henkeä. Tiloista kuului 6 Valamon, 24 Konevitsin ja 3 Jyrjevmonastiran alle. Novgorodin piispalla (Vladikolla) oli täällä myös ennen monta tilaa, mutta nyt olit ne toisille annetut.

Loppusanoissa eli jälkimaineessa kirjoittaja mainitsee: ”Kirjassa Venäläinen Verokirja vuodesta 1500 mainitut suomalaiset nimet ovat, niin kuin tavallisesti ulkomaalaisilta tapahtuu, sekavasti kirjoitetut, niin olemme ne samat sovitelleet nykyisiin nimiin ja tässä seuranneet Knoring’in Gamla Finland-teosta, emmekä luule meiltä tehtyissä muutoksissa suu- resti erehtyneen.”

ESKO SIMONEN

Lahjoitusmaatalonpojat kauppamatkoilla Pietarissa

Pietarin kauppa oli autonomin aikana rajan sulkeutumiseen saakka vuonna 1917 erittäin tärkeä pyhäjärveläisessä elinkeinoelämässä.

Tutuksi oli tullut sanonta; *”Metsäpirtin miehii ja Pyhäjärven kallot riittää joka rahtii.”*Pietarilaisille kelpasi kaikenlainen tavara ja vielä hyvään hintaan.

Tämä tieto ja kokemus innoitti pyhäjärveläiset ylläpitämään ja kehittämään kauppasuhteita Pietariin. Tästä ”ulkomaankaupasta” on kirjoitettu paljon historiakirjoissamme, mutta kansan syvistä riveistä lähtevät paikalliset kokemukset ovat jääneet vähemmälle huomiolle.

Oheisessa artikkelissa on kooste aikaisten muistelmista, miten pyhäjärveläiset ovat käyneet kauppaa suurkaupungissa 1800-luvun jälkipuoliskolla ja 1900-luvun alussa.

Lahjoitusmaakauden aikana oli talonpoikia, jotka eivät saaneet rahaa muualta kuin Pietarista. Kauppamatka kaupunkiin kesti yleensä viikon. Matkanteiko hevosilla oli hidasta. Talonpojilla oli kaupungin ulkopuolella tutut ja turvallisiksi koetut yöpymispaikat, joissa myös hevosille oli omat sijoituspaikat. Ensimmäinen yöpymispaikka löytyi Petäjäjärveltä.

Pietariin vietiin heiniä, olkia, kaloja ja rapuja. Norsit vietiin jäädytettynä ja mateet elävinä. Eräs kalorien ostopaikka oli Sennoilala.

Paluumatkalla tuotiin jauhoja, ryynejä ja sokeria. Jauhoja sai tuoda vaikka kuinka paljon, mutta sokeria ainoastaan kaksi-kolme naulaa. Venäläinen naula oli 409,51 grammaa.

Muu tuontitavara salakuljetettiin. Liippovan mäen päällä, Sastovasta Pyhäjär-

velle päin, oli tarkastuspiste.

Vaatteita ei Pietarista tuotu, vaan ne tehtiin kotona. Lapsille tuotiin ”puolpie-laita, vehnästä ja rinkelii”. Puolpielas oli hyvin hienoista vehnä- ja ruisjauhoista tehty hiivaleipä. Niitä tuotiin Pietarista ennen kuin opittiin tekemään kotona.

Eräs vanhempi tyttö Pan-nusaarelta toi pientä lasta hyssyttellen 10 naulaa sokeria. Mies kylältä totesi: ”Vast kevväil sieki mänit ja nuoi käi.” – ”Niikäi, niikäi.” Huomaamme, että salakuljetuksen keinoissa mielikuvitus antoi monia mahdollisuuksia.

Talonpojat kävivät talvisin, kaksi viikkoa laskiaisen aikaan, Pietarissa maalitsan ajossa. Venäläiset tahtoivat ajaa ”veikalla”. Kun talonpoika sai edellisen asiakkaan palveltua, seuraava oli jo odottamassa vuoroaan.

Kyytirahaa maksettiin sopimuksen mukaan. Jos talonpoika uskalsi antaa hevosen pietarilaiselle ajettavaksi, niin taksa oli tavallisesti rupla tunnilta. Hevosta ei luovutettu mielellään, koska saattoi tapahtua niin, että luovuttaja näki hevonsa viimeisen kerran. – ”Venäläiset olliit vorrii.”

Maalitsan ajo oli toisinaan rahakasta toimintaa. Talonpojalle saattoi jäädä talven aikana 40 ruplaa puhtaaksi. Se oli suuri raha siihen aikaan.

Juho Vilponpoika Kukko kertoi, kuinka Forss meni Pietariin paronin puheille. Kului kolme päivää ennen kuin tapaaminen alkoi järjestyä. Ensimmäinen vahtimestari päästi eteenpäin, mutta toisen kohdalla eteneminen pysähtyi. Toisena päivänä neuvottiin, että pitää olla valkoiset hanskat kädessä ja kovat kaulukset.

Kolmantena päivänä hän pääsi etenemään toisen vahtimestarin puhuttelusta, mutta ei enää kolmannesta. Forss totesi vahtimestarille, että pitäisi nähdä paroni, koska hänellä oli tarkoitus vaihtaa rahaa.

Viimein tapaaminen onnistui. Paroni otti rahan, katseli sitä, piirsi ristin setelin nurkasta nurkkaan ja antoi lopuksi 50 ruplaa. Paroni antoi vielä ryypyt. – Tämä paroni kuuluu olleeseen hallintohierarkiassa kolmas mies keisarista.

Vaihtorahat eivät aina kotiutuneet Pyhäjärvelle saakka. Saattoi tapahtua, että talonpojat saapuivat kotikonnuilleen hilpeinä veikkoina nautittuaan ilolientä kaupunkimatkallaan.

Pietarin matkat eivät aina onnistuneet. Eräs talonpoika kävi hovin asioilla Pietarissa. Hänen piti tuoda paluumatkallaan jauhoja. Kuinka ollakaan, kun jau-

hosäkki avattiin, siellä oli höylänlastuja pohjalla. Jauhoina oli vain nimeksi säkin yläosassa.

Tämä kuvastaa osaltaan silloista kauppatapaa venäläisten kanssa. Varovainen piti olla kaikkien mahdollisten varkaustapausten varalta.

KAUKO HINKKANEN

Lähde:

Reino O. Kukko; Muistitietoja entisajan elämästä Vpl. Pyhäjärvellä, erityisesti lahjoitusmaaoja silmälläpitäen. Museovirasto. Haastateltavia ovat olleet vuonna 1937: Matti Ahvonen, 67 v., Hassinmäeltä; Juho Vilponpoika Kukko, 77 v., Tiituulta, Maria, 65 v. ja Mikko, 70 v. Hupponen Pattoista.

Vernitsan miehet käräjillä

Yllä olevan otsakkeen tar-koituksena on paitsi kertoa uutisesta herättää myös lehden lukijoiden mielenkiinto. Mistä siis on kysymys?

Heti alkuun on todettava, että kysymyksessä on ns. siviilikanne, ei siis syyttäjänviranomaisten ajama rikosasia. Lisäksi on lukijoiden rauhoittamiseksi todettava, että kylänmiehet ovat tässä jutussa olleet kantajana eivätkä suinkaan vastaa-jana.

Vielä on todettava, että käräjistä on jo kulunut jo jonkin verran aikaa, sillä ne pidettiin toukokuun 23. päivänä 1931 Käkisalmen tuomiokuntaan kuuluvassa Käkisalmen ja Kaukolan pitäjien käräjäkunnassa, talvikäräjissä Käkisalmen kaupungin Tenkalahden kylässä.

Mistä oli kysymys?

Pyhjärven pitäjän Vernitsan jakokunnan tilallisten valtuuttamina talolliset Heikki Inkinen ja Matti Pärssinen sanotusta Vernitsan kylästä olivat kiinteistön vuokrasta kirjallisesti haastattaneet Käkisalmen pitäjän Tenkalahden kylässä asuvan liikemies Pekka Komosen.

Asian huudettua esille tulivat paikalle Heikki Inkinen ja Matti Pärssinen sekä vastaaja Pekka Komonen itse, ollen kantajilla oikeudenkäyntiavustajanaan kirjuri Pekka Lukka ja vastaajalla varatuomari Ruben Levänen.

Vernitsalaisten avustaja Lukka jätti tuomioistuimelle kaksi otetta pöytäkirjasta, asianajovaltakirjan ja asiassa otetun kirjallisen haasteen, jotka jäljennettiin oikeudenpöytäkirjaan.

Ensimmäisessä pöytäkirjan otteesta 6.4.1927 voitiin todeta, että kylän omistamilla lastausmailla päätettiin kantaa vuokraa 25 penniä kuutiometriltä yhtä hyvin osakkailta kuin syrjäisiltäkin.

Toisessa pöytäkirjanotteessa 18 p.nä. toukokuuta 1930 oli todettu, että liikemies Pekka Komonen ei ollut maksanut Jahvenitsan lastausmaanvuokraa, niin päätti kokous perä sen oikeusteitse ja Heikki Inkinen ja Matti Pärssinen valtuutettiin antamaan haaste kylän puolesta.

Tarvittavan avoimen asianajovaltakirjan oli allekirjoittanut 16.5. 1931 peräti 55 jakokunnan edustajaa.

Varsinaisessa varsin laajassa haastehakemuksessa on selvitetty itse riidanalainen asia. Siinä todettiin, että Pekka Komonen on säilyttänyt fanerikoivujaan ns. Jahvenitsan lastauspaikalla suostumatta siitä maksamaan kenelläkään vuokraa. Tästä syystä on päätetty Komonen haastaa käräjille jossa tullaan vaatimaan tuhat sata (1100) markkaa laillisine korkoineen sekä

palkitsemaan oikeudenkäyntikulut tässä asiassa.

Kun käräjäpäivä oli siten aikanaan oikeuden toimesta määrätty, oli haastehakemus annettu asianmu- kaisesti Komoselle tiedoksi 9. p.nä huhtikuuta 1931. Rahan muuntotaulukon (Nordea) mukaan tuo mainittu 1100 markkaa vuoden 2011 euroiksi muutettuna oli 362 euroa.

Tässä vaiheessa äkkisel- tään voisi todeta, että selvä läpihuutojuttu; Komonen tulee häviämään juttunsa. Mutta yllätys, yllätys mitä tapahtuikaan:

Vastaajan avustaja vara- tuomari Levänen katsoi, että tämä kihlakunnanoikeus ei ollut oikea tuomiois- tuin käsittelemään tätä asiaa, koska kanne koskee kiinteistön nautinto-oikeut- ta, minkä vuoksi avustaja pyysi kannetta jätettäväksi sillensä ja kantajain velvoittamista korvaamaan vastaajan kulut.

Nyt astui avustaja Lukka esiin huomauttaen kantees- sa olevan kyseessä puh- taasti vuokraamisen, joten ja kun vastaajan velkomus- asiassa oli vastattava siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä hän asui.

Tämän jälkeen tuomio- istuimen eteen astuivat met- sänvartija Heikki Kuro- nen Pyhjärven pitäjän Sor- tanlahden kylästä ja talolli- nen Tuomas Hiiri saman pitäjän Yläjärven kylästä il- moittaen olevansa kantaji- en kutsumia todistajia ja pysyivät korvausta käyn- nistään.

Oikeuden päätös

Varmasti oikeuden päätöstä odotelleet Vernitsan mie- het olivat kuin puulla pää- hän löytäjiä. Miten tässä nyt näin on käymässä?

Oikeuden puheenjohtaja Puumalainen luki päätök- sen, jonka mukaan kanne koskee sellaisen kiinteistön nautinto-oikeutta, mikä ei sijaitse tässä tuomiopiirissä, niin tästä johtuen oikeus- käymiskaaren säädösten 10 luvun 14 §:ssä mainitiin edellytyksin ei katso ole- vansa oikea tuomioistuin käsittelemään tätä asiaa ja se jätetään tutkimatta.

Kantajat velvoitettiin kor- vaamaan vastaajan kulut yhteisvastuullisesti 150 mar- kalla (=49,30 euroa). Li- säksi vaadittiin todistajan- palkkioina määrättiin kan- taja maksamaan Heikki Kuroselle ja Tuomas Hiir- relle kumpaisellekin 125 markkaa (yhteensä 82,20 euroa).

Näin Vernitsan miehet joutuivat palaamaan Pyhä- järvelle saamatta päätöstä selvänä pitämästään 1100 markan saatavasta, mutta joutuen sen sijaan varmasti maksamaan kuluja 400 markkaa (=131,50 euroa).

Vernitsan miehet eivät antaneet periksi. Jutun kä- sittelyä päätettiin jatkaa nyt

Pyhjärven käräjillä ja asi- anmukainen haaste annet- tiin 24 päivänä lokakuuta 1931.

Mainittuna päivänä jou- tui kihlakunnanoikeuden sil- loinen puheenjohtaja Ro- bert Rainio Pyhjärven kunnantalossa pidetyssä is- tunnossa toteamaan asian- omaisten poissaolon vuoksi jätettävän jutun sillensä.

Kaikki merkit viittaavat siihen, että näiden käräjien välissä ovat asianomaiset sopineet asian, mutta mi- ten, sitä ei jakokunnan pöy- täkirja kerro.

Vernitsan ja Sortan- lahden hovileirit

Maisteri Impi Wiika on ansiokkaasti kertonut mai- niossa historiikirjassamme näiden hovileirien syntymi- sestä.

Lahjoitusmaita lunastet- taessa nämä hovien maat jätettiin valtiolle. Molem- mat tilat olivat aikaisem- man omistajan aikana ol-leet yhdysviljelyksessä. Val- tion saadessa niihin kiin- nekirjan tiloja hoidettiin val- tion laskuun. Hovin alusta- laiset muuttuivat torppa- reiksi ja tekivät kontrahdin, missä tarkoin oli määritelty torpparien oikeudet ja vel- vollisuudet.

Senaatti asetti v. 1904 eri- tyisen komission tekemään ositusehdotusta, jolla tilat ositettaisiin ja luovutetta- siin torppareille pitkällä maksuajalla. Laki saatiin valmiiksi vasta 6.8.1908.

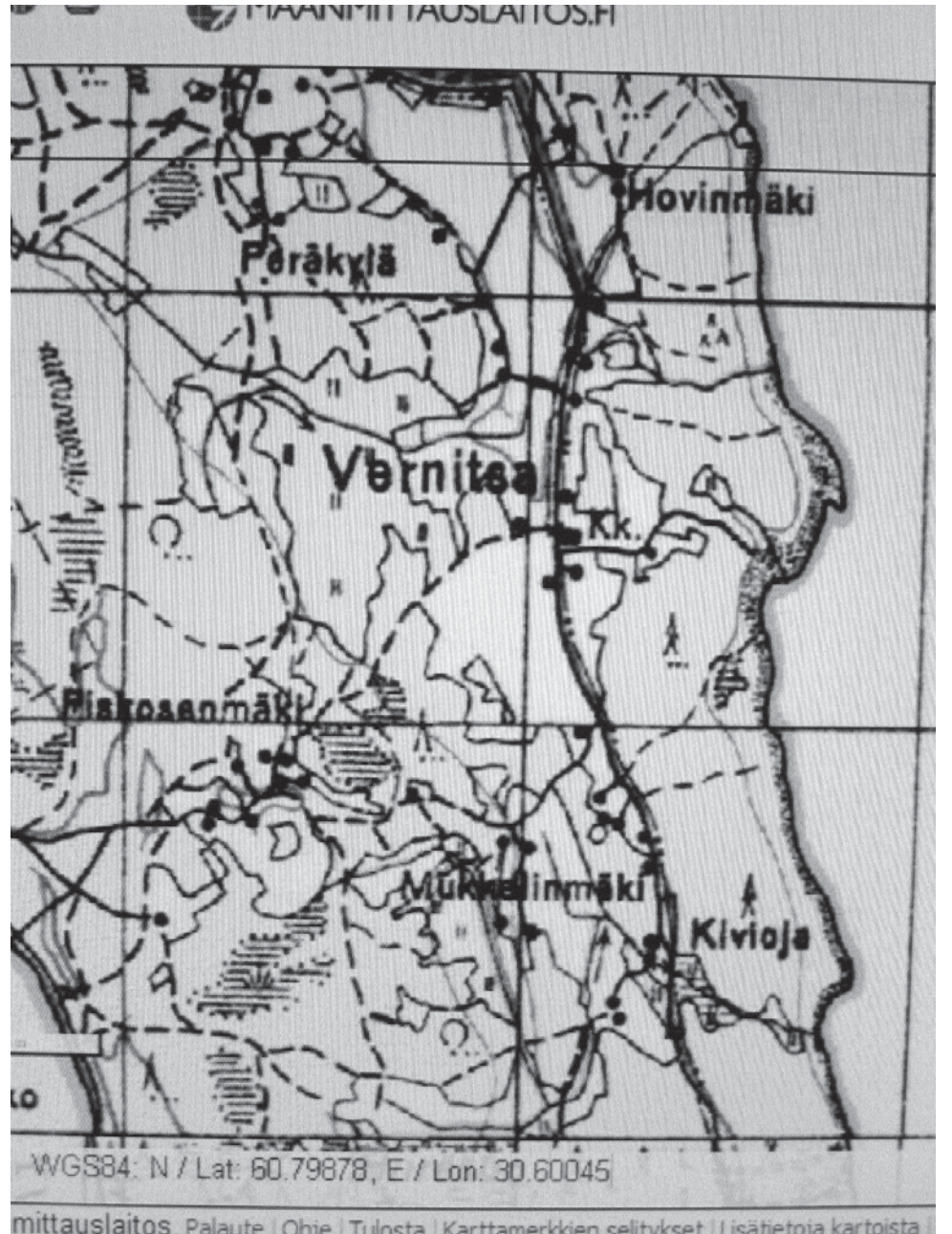
Ositettaessa muodostet- tiin Sortanlahden tila, pin- ta-alaltaan 547,960 ha ja tämä tila jätettiin valtion haltuun Sortanlahden kaup- pakylän alueeksi metsähäl- lituksen hoidettavaksi, sekä 74 pienempää itsenäistä ti- laa ja 23 palstatilaa.

Komission ehdotuksen mukaisesti erotettiin kaikil- le 74 tilalle yhteismetsäksi 975,940 ha ja kukin tila sai 1/74 yhteismetsään. Metsä jäi metsähallituksen hoi- don alaiseksi ja puhdas tulo tuli käyttää tilojen vuokra- ja kuoletusmaksujen hoi- toon.

Vernitsan yhteismetsä siir- rettiin v. 1920 metsähäl- litukselta asutushallituksen valvontaa ja valvojana jat- koi metsänvartija Heikki Kuronen, joka oli tullut tä- hän tehtävään jo v. 1910.

Myöhemmin 1930-luvul- la yhteismetsä jaettiin tilo- jen kesken, jolloin jokainen tila tuli saamaan n. 14 hehtaarin suuruisen alueen metsämaata.

Vpl. Pyhärvi-Säätiön hal- tuun on jossain vaiheessa kulkeutunut vanha kulunut pöytäkirja Vernitsan yhteis- metsän osakasten asioista. Ensimmäinen kokous on pidetty tammikuun 16. päi- vältä 1921. Yhteismetsän osakkaat järjestäytyivät ja valittiin lippuäänestyksellä Sortanlahden piiriin Juho

Jahvenitsan lastauspaikka sijaitti Laatokan rannassa.

Rampa vakinaiseksi ja hä- nen varamieheksensä Juho Kananen, Keski-Vernitsan hoitoalueeseen T. Lappa- lainen ja hänen varamie- heksensä H. Tukia, Etelä- Vernitsan hoitoalueeseen M. Pärssinen ja varamie- heksi Juho Lukkarinen. Hoitokunnan puheenjohta- jaksi valittiin Tuomas Lap- palainen ja varapuheenjohtajaksi Juho Rampa. Ra- hastonhoitajaksi valittiin Matti Pärssinen.

Näin alkoi yhteismetsän hoitokunta toimia ja koko- uksia pidettiin varsin usein. Viimeinen pöytäkirja on päivätty 9.5.1937 ja pöy- täkirjan viimeinenkin sivu on tullut täyteen.

Jatkettiin kokouksia, se ei ole allekirjoittaneen tie- dossa. Vuoden 1936 pöy- täkirjasta ilmenee mm. että yhteismetsä möi tukkipuita 859 runkoa ja hinta oli 50

markkaa rungolta eli n. 18 euroa. Fanerikoivujen hin- ta oli vastaavasti 35 mk rungolta ja paperipuun hin- ta oli 53 mk kuutiometriltä.

Kotiseutumatkaaajat ovat voineet todeta, että ainakin osa entisestä yhteismetsästä on edelleen tukkipuita kas- vavana jäljellä.

REINO ÄIKIÄ

Vernitsan koulun opettajat Ilmari Kouvo ja Kerttu Puustinen sekä johtokun- nan jäsenet Heikki Inkinen, Juho Kymäläinen, Pekka Javanainen, Janne Pitkänen ja Matti Pitkänen koulun vihkiäispäivänä 28.8.1930.

Erillinen Pataljoona 6:n ja muitakin sotamuistoja Punapartaisena paraatissa

Pyhäjärvi-lehdessä nro 1/2013 kerrottiin ErP6:n perinnejuhloista ja merkittävästä saavutuksesta talvisodassa. Veljeni Pentti Lehtinen palveli tässä pataljoonassa, mutta ei ehtinyt mukaan Keljan otteluun. Hän teki joulukuusta helmikuulle suojeluskuntalaisena vartiopalvelusta. Hän kirjoitti 7.2.1940 veli Seli-mille, joka nyttemmin toisen veteraaniveljeni Leon tavoin (keski-ikä reilut 90 vuotta) viettää veteraanipäiviään Huittisissa:

”Et usko miten minua harmittaa nyt kun olen Suojeluskunnassa. Yhdeksäntoista ikäluokka joutuu nimittäin 18.2. vakinaiseen. Minäkin olisin joutunut jos en olisi Suojeluskunnassa. Mutta nyt minun täytyy jäädä näille paikoille, eikä täällä ikinä pääse rintamalle eikä edes lähemmäs rintamaa”.

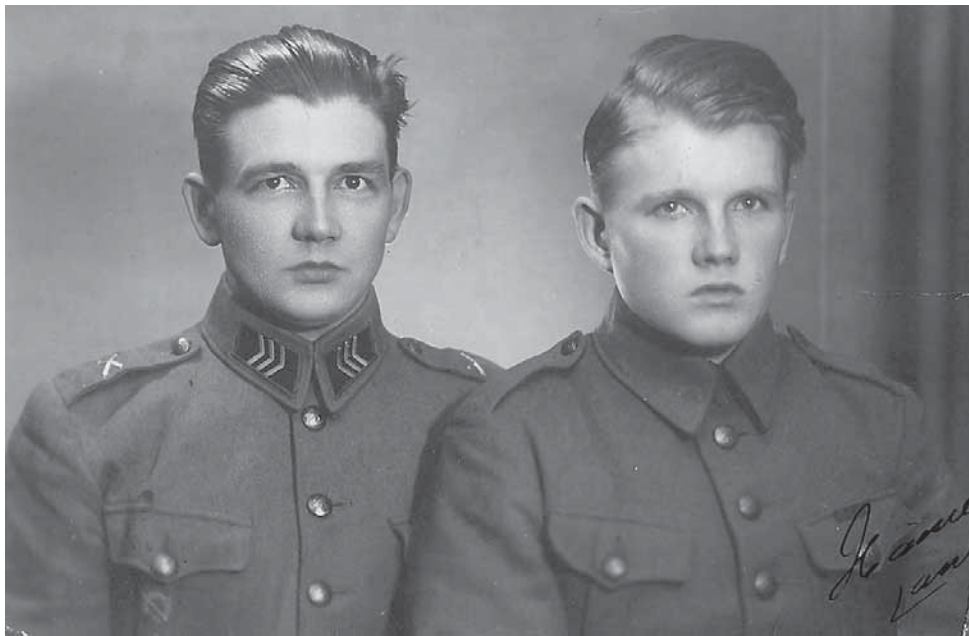
Pentin tyytymättömyys siitä, ettei näyttänyt olevan toivoa päästä sodan toisiin, oli kai omiaan kasvamaan tietoisuudesta, että vanhin veli Väinö soti Järisevän patterilla ja toiseksi vanhin veli Heikki oli heti sodan alusta ollut konekiväärin takana Taipaleessa. Korsuun osuneesta kranaatista haavoittunut Heikki oli jo ehtinyt takaisin yksikköön, ja yritti toppuutella nuoremman veljen etulinjaan pääsyn halua. Hän kirjoitti 16.4.1940 Leo-veljelle:

”Pentti oliikin hyvin tiukalla sodan viime päivinä, ei tainnut uskoa minua kun sanoin, että olisi parempi olla pois, vaikka jäähän siitä nyt mukava muisto, että oli vapaaehtoisena sodassa, kun sattui säästymään hengissä”.

Pentti onnistui kuitenkin pyrkimyksissään. Hän pääsi niitten pyhäjärveläisten joukkoon, joilla raskaita menetyksiä kokenutta ErP6:ta täydennettiin. Jorma Inkisen selvityksen mukaan (Vpl. Pyhäjärvi 22.2.2010) pataljoona taisteli helmikuussa Taipaleessa tappioiden kasvaessa ja sodan viime päivinä Vuosalmella. Siellä tunnetusti oltiin ”hyvin tiukalla”, kuten Heikki tilannetta luonnehti.

Enpä usko, että Koivukankaan poikien maanpuolustus- ja taistelutahdossa olisi löytynyt parantamisen varaa. Sodan arkea kylkiseen kokenut Heikki joutui myös Väinölle selittämään, ettei tämä ehdoin tahdoin pyrkisi patterilta linjoille. Hän kai arveli, että vähempikin edustus yhden perheen osalta riittäisi.

Veljeni eivät paljонkaan kertoneet sotakokemuksistaan, mutta kerran pari kuulin korsun saamasta täys-

Lehtisen veljeksiä, oikealla Pentti ja vasemmalla Väinö. Kuva on tiettävästi otettu keuhkilla 1941.

osumasta. Toistan sen tässä siksi, että siinä koskettavalla tavalla ilmenee ihmisen vaelluksen arvaamattomuus ja satunnaisuus.

Heikillä oli ollut vartiovuoro. Kun hän palasi korsiin, Kukko-niminen perheellinen Pyhäjärven mies – näin ainakin muistan nimen – oli asettunut paikalle, jolla Heikki tavallisesti vietti lepoa. Menettelyyn oli tietysti asiallinen syy, mutta Heikki kertoi muka paheksuneensa semmoista, että mieheltä vietiin olosija sillä välin kun hän varjeli isänmaata.

Sehän oli tavanomaista miesporukan huulenheittoa, jolla mielialaa pidettiin yllä, mutta miesten paikanvaihdos oli Kukolle kohtalokas. Kranaatti räjähti sillä puolella, mihin hän oli asettunut. Hän sai surmansa, mutta räjähdyspisteen ja Heikin välissä sijainnut metallinen kamiina suojasi hänet pääosin. Hän haavoittui melko lievästi jalkoihin. Kun Heikki kertoi tapahtuneesta, joko toipumislomallaan tai pian talvisodan jälkeen, hän suri kaatuneen ja tämän perheen kohtaloa ja laushti: ”Minä olisin ollut perheettömänä joutavampi”.

Vaan palataanpa vapaaehtoiseen. Kun taistelut taustasivat Suomen armeijan kestokyvyn ollessa katkeamispisteessä, myös ErP6 vetäytyi. Ei se ollutkaan mitään viikonloppulenkkeilyä. Pentti kirjoitti 2.4.:

”Minä olen hiihtänyt kovasti sodan loputtua heti ensimmäisenä vuorokautena pakkaus ja kivääri selässä noin kahdeksan peninkulmaa. Se oli minulle joutain uutta ja outoa. Se olikin pisin matka yhtä kyytiä. Sitten meitä on heitetty yhteenään. Minä ihme kyllä en tuntenut suurtakaan väsymystä, mutta kun kerran päästiin saunaan niin pyöräin”. Jo taistelutoiminnan uuvuttamia miehiä rasitettiin äärimmäiseen asti.

Pentti oli tehnyt raskaita ojitus- ja metsätöitä viimeistään 16-vuotiaasta ja siten saavuttanut vähäiseen varteensa kovan pohjakunnon, jolla saattoi kestää.

Poikien sodassa kokema rasitus näkyy toisaalla samassa kirjeessä. ”En ihmettele enää ensinkään sitä kuinka väsynyt Heikki oli viimeksi kotona käydessään. Meillä oli ohjelmassa yöllä vartiossa ja päivällä töissä tai päinvastoin ja ruokaa saatiin kerran päivässä illalla kello viisi. Jos siellä missä Heikki oli, oli samanlainen ohjelma eipä ihme että hän väsyi”.

Pataljoona oleskeli Rautjärvellä ja pojat valvoivat uutta rajaa. Oli vartiovuoroja, partiointia, jopa linnoitustöitä. Nuori mies odotti kotilomia ja ajan kulumista, että asevelvollisuus tulisi suoritetuksi. Tulihaan se, mutta oudon myöhään hän siviiliin pääsi ja ehti nauttia siitä vain joitain viikkoja, kun joutui jatkosotaan Nastolan miesten tykistöporukassa viestimiehenä.

Pentin sotahistoriaan sisältyy monen sortista, mutta yhtenä sen kohokohtana voi pitää episodina Mannerheimin käydessä tarkastusmatkalla – etten sanoisi näyttäytymisretkellä – myös sillä Lempaalan suunnalla, missä Nastolan patteristo tappoi aikaansa.

Sota-aikanakin armeijan menoon sisältyi erilaista pinnan puleerausta. Nyt kävi käsky, että sotaparrat piti ajella. Pentti oli mukavuus- syistä antanut partansa kasvaa. Siitä oli kehkeytnyt komea, aika lailla punainen pensas, melko työläs ajettava. Nyt toista sotaansa käyvä jermu päätti, että hän ei yhden sotaherran käynnin – ylen epätodennäköisenkin – takia rupeaisi parturin hommiin.

Eikä ruvennut, mutta tietysti toteutui juuri se, mikä oli erittäin epätodennäköistä. Mannerheim pysähtyi-

kin juuri siihen yksikköön, missä velimies tapsikelaansa kanniskeli.

Porukka seiso i tiukassa ojennuksessa päämiehen katsastaessa katrastaan. Valitettavasti käytettävissä ei ole valokuvia eikä dokumentteja, mutta ei ole vähintäkään syytä epäillä Pentin kertomusta.

Marsalkka kulki pitkin riviä ja pysähtyi tykkimies Lehtisen kohdalle hieman tavallista pidempään. Kun muut olivat ajelleet kuontalonsa, niin kai se Pentin punainen pensas ärsytti valkoista kenraalia. Siinä nyt pitkä marsalkka ja lyhyt tykkimies paistoivat särkeä.

”Mannerheim katsoa napitti minua ja minä katsoin takaisin ja tuumin, että tuijota mitä tuijotat, kyllä minun partani sen kestä! Ei sanonut kuitenkaan mitään ja jatkoi kulkuaan”.

Siinä toisensa kohtasi kaksi aivan eri maailmaa: ruotsalaisesta yläluokasta ylenetty itsetietoinen ja kopea aatelisherra ja ammattisotilas sekä pienestä pitäen elämän kovan todellisuuden kokenut suomalainen mies, joka soti vakaumuksellisesti sellaisen isänmaan puolesta, jossa itse kunkin kansalaisoikeudet olivat voimassa myös sotaa käytäessä.

Pentti oli jo eläkemies, kun hän vuonna 1990 lähetti kortin taloltaan Kokenäjoen saaresta, jonne hän rakennutti sillan. Kortti kuvaa kaunista suomalaista maisemaa, lisänä Pentin kommentti: ”Kannatti tapella 50 v. sitten”.

Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä 1993 leimatuna sain vielä tervehdykseksi kortin, johon Pentti kuva-aiheeseen viitaten on kirjoittanut: ”Vielä liehuu Suomen lippu. Ei turhaan tapeltu”.

Sellaisia olivat ErP6:n miehet.

ERKKI LEHTINEN

Kevätretki tehdään toukokuussa Kemiönsaarelle

Pyhäjärvi-seuran perinteinen kevätretki yhdessä kurkijokelaisten kanssa suuntautuu 18.5.2013 halki Länsi-Uusimaan kohti Varsinais-Suomea. Kohteemme on rannikolla n. 150 km päässä Helsingistä sijaitseva, kulttuuristaan rikas Kemiönsaari (Kimitoön). Kunta koostuu 2009 tehtyjen kuntaliitosten jälkeen aiemmista Dragsfjärdin, Kemiön, Västansfjärdin ja Hiittisten kunnista.

Kemiönsaarelle päästyä mukaan linja-autoon nousee oppaaksemme elokuvaneuvos Kari Uusitalo. Hän on pitkään viettänyt kesäänsä saarella ja tuntee sen erinomaisesti. Uusitalo on Vpl. Pyhäjärvi-seuran kunniajäsen, joka aikoinaan nuorena opiskelijapoikana oli perustamassa seuraamme ja toimi 13 vuotta seuran ensimmäisenä sihteerinä.

Kemiönsaarella on peräti seitsemän kirkkoa, joista tutustumme kulttuurikierroksen alkajaisiksi kauniisti entisoituihin Dragsfjärdin puukirkkoon. Se rakennettiin 1753-1755 kirkonrakentaja Antti Piimäsen johdolla. Kirkon jälkeen ajamme nauttimaan tulokahvit Anitta ja Kari Uusitalon kesäpaikassa Ölmossissa, missä tutustutaan myös paikan historiaan.

Kahvittelun jälkeen huristamme saaren kärkeen tutustumaan Taalintehtaan ruukkimiljööseen ja lauantaitoriin. Seuraavassa kohteessa, Amos Anderssonin kesäpaikkana toimineessa Söderlångvikin kartanossa, näemme taidekokoelmia ja tutustumme vanhaan kartanorakennukseen ja sitä ympäröivään puistoon.

Retkipäivän lounas, runsas kalapainotteinen buffet, nautitaan Kasnäsin paviljongin ravintolassa. Siellä on myös merellisiä nähtävyyksiä ja Sinisimpukan luontokeskus. Kasnästä käännyimme jo paluumatkalle, mutta jäljellä on vielä tutustuminen Sagalundin ulkomuseoalueeseen.

Liikkeelle lähdetään lauantaina 18.05.2013 Helsingistä Pääpostin ja Kiasman välisen aukion laidasta linja-autojen turistipysäkillä klo 8.00. Valkoisessa tilausajobussissa teksti Myllymäki.

Kuljettajanimme toimii useiden aiempien vuosien retkiltä tuttu Göran Segersvärd. Mukaan voi halutessaan liittyä jo bussin tuloreitiltä Hyrylästä, linja-autoasemalta klo 7.30. Paluu Helsinkiin on noin klo 18 mennessä.

Retken hinta Kemiönsaarelle kuljetuksineen, opastuksineen, lounaineen, kahvituksineen ja pääsymaksuksineen noin 55-60 euroa. Tarkat hintatiedot saatte viimeistään huhtikuun puolella.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset retkelle viimeistään 14.4.13 (kevätkokouksen pvm) mennessä Kaarina Pärssinen p. 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com tai Kaisa-Liisa Korhonen p. 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Matkan hinta maksetaan etukäteen 30.4.13 mennessä Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilille Nordea 127130-255715

Tervetuloa mukaan sisältörikkaalle kevätretkelle merellisiin maisemiin!

VPL. PYHÄJÄRVI-SEURA RY
KURKIJOKI-SEURA RY

Elokuvaneuvos Kari Uusitalo on lupautunut opastamaan Kemiönsaaren kulttuurikohteissa.

Euralaisesta erämaasta

Kartanon maille toimiva karjalaisyhteisö

Otsikko voisi olla yhtä hyvin Hämeenkyröstä tai Kii-kasta tai jostain muualta päin Satakuntaa, sillä jatkosodan jälkeen useat maatalaan rikkaat kartanot luovuttivat maitaan Kannakselta evakoiduille siirtolaisille.

Euraan ja sen lähipitäjiin mm. Eurajoelle, Harjavaltaan, Kokemäelle, Köyliöön, Nakkilaan, Raumalle ja Rauman maalaiskuntaan sekä Säskylään sijoitettiin räisäläisiä.

Kannaksellakin heidän rajanaapureinaan asuneita pyhäjärveläisistä sijoitettiin Satakuntaan räisäläisten em. sijoituskuntien naapurialueelle, mm. Huittisiin, Kauvatsalle, Karkkuun, Kiikkaan, Kiikoisiin ja Tyrväälle.

Yhteisiin evakkokokemuksiin satakuntalaisen yhteisön keskellä syvennyttiin, kun Pääkaupungin Räisäläiset ja Vpl. Pyhäjärvi-seura kohtasivat maaliskuun alussa Karjalatalolla.

Erityisen kimmokkeen aiheen käsittelyyn antoi rovasti Olli Laineen viime syksynä ilmestynyt kirja Vaaniin Neittamo 1700-2012. Paneuduttuaan aiemmassa teoksessaan Laineen suvun euralaisen kotikylän, Neittamon naapurikylän, Vallin historiaan Olli Laine lähti selvittämään naapurikylän historiaa.

Teoksessa kerrotaan, kuinka Neittamosta kasvoi historian saatossa 300 vuoden aikana voimakasta maanviljelystä harjoittanut kyläyhteisö. Ratkaiseva käänne hyvään kasvuun alun perin erämaassa koettiin, kun räisäläisperheet rakensivat sotien jälkeen Vaaniin kartanon entisille maille asumuksensa. Räisälästä lähti evakkoon n. 8 000 asukasta, heistä Euraan tuli noin 660. Euraan syntyi 77 asu-

tustilaa, joista Neittamolle 10.

Euralaiset saivat räisäläisistä sopuisia naapureita

Neittamon kylän evakko-perheitä haastatelleella Laineella oli monta hauskaa tarinaa kerrottavanaan paikkakuntalaisten ja räisäläisten yhdessäolosta. Se oli enimmäkseen hyvin mutkatonta. Kielteisiä asenteita eivät euralaiset osoittaneet siirtolaisia kohtaan ja yhteen sopeutuminen eteni mukavasti.

Maaperältään Satakunnan parhaiksi kehitet viljelysmaat saivat räisäläisistä ahkeria ja taitavia viljelijöitä, joista useimmat tulivat joko Unnunkoskelta tai Särkisalosta.

Vilkkäassa keskustelussa todettiin, että kokemukset saattavat olla jossain määrin pitäjakohtaisia. Aivan kaikkialla jäyhäluonteisessa satakuntalaisyhteisöissä asuneiden kokemukset eivät ole karjalaisten näkökulmasta olleet yhtä mutkatonta ja myönteisiä, kuin millaiseksi euralaisten ja räisäläisten yhdessä eläminen Olli Laineen kuvaamana on koettu.

Tänä päivänä alkuperäistä räisäläisväestöä tai heidän jälkeläisiään asuu edelleen jonkin verran Neittamossa. Kaksi alun perin 12 tilasta on muuttunut kesäpaikoiksi. Kylällä ei ole enää kauppaa. Karjaa ei enää kasvateta. Neittamossa näkyy sama maaseudun muuttuminen kuin muuallakin Satakunnassa ja Suomessa, mutta autioitunut Neittamo ei ole.

Tutkimuksia karjalaisten siirtolaisten ja paikkakuntalaisten yhteen sopeutumista on tehty mm. Pohjois-Savossa.

Kirjoittakouluksessa tutustuneet helsinkiläiset, pyhäjärveläisjuurinen Aino Pöyhönen, tilaisuuden esitelmäitsija Olli Laine, Räisälä-Säätiön hallituksen pj Antti Kuisma Lahdesta ja sekä Vpl. Pyhäjärvellä että Räisälässä juuria omaava Mauri Kukko Savonlinnasta.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kunniapuheenjohtaja Juhani Forsberg tarjoutui jälleen kerran auliisti säestämään tilaisuudessa laulettuja Jo Karjalan kunnailla ja Karjalaisten laulua.

Yhteistyö virisi ensinyksittäisten ihmisten kautta

Seurakuntapappina Helsingin Alppilassa elämänsä tehnyt Olli Laine on kirjoittanut ennen Vaaniin Neittamon kuvausta muuttamisen elämäkertateoksen.

Aikoinaan samalla kirjoitajakurssilla Orivedellä Laineeseen tutustunut pyhä-

järveläisjuurinen Aino Pöyhönen ehdotti, että näitä kirjassakin tarkasteltuja evakoiden kokemuksia satakuntalaiseen yhteisöön sijoittumisesta käsiteltäisiin yhdessä räisäläisten kanssa Olli Laineen alustuksen pohjalta.

Tilaisuus niveltyi hyvin Vpl. Pyhäjärvi-seuran teematapaamisten ketjuun tänä keväänä. Tilaisuus onnistui

Kurkijokelaisjuurisella Aila Molariuksella (vas.), ja pyhäjärveläisjuurisilla Eero Sirkiällä (vas.) ja Juhani Forsbergillä (oik.) oli runsaasti kysymyksiä evakkoasioista esitelmäineelle Olli Laineelle.

hyvin. Karjalatalon Yläsalin kertyi kaikkiaan 28 osallistujaa.

Päätteeksi Juhani Forsbergin pianosäestyksellä laulettu Karjalaisten laulun jälkeen keskustelu jatkui vilkkaana vielä toista tuntia.

Kotiin lähtiessä todettiin, että räisäläisten ja pyhäjärveläisten pitäjaseurojen yhteistyötä kannattaa jatkaa ilman muuta.

Kutsuimme seuraavaksi toisiamme kevätretkille. Räisäläisten kohteena huh-tikuun lopulla on Glimsin kartano Espoossa.

Pyhäjärveläiset jatkavat yhteistyötä myös kurkijokelaisien kanssa retkeilemällä toukokuussa Kemiön-saareen.

KAARINA
PÄRSSINEN

Ruokamarkkinoilla karjalais-venäläistä pääsiäisajan ruokaperinnettä esittelevä Pirkko Siili Raja-Karjalan puvussa on Uudellamaalla hyvin tuttu karjalaisaktiivi.

Ruokamarkkinat Karjalatalolla: Pääsiäispöydässä kukoistavat karjalais-venäläiset perinteet

Virpolauantaina, palmusunnuntain edellä voi rientää Karjalaisille ruokamarkkinoille Karjalatalolle klo 11-15. Luvassa on erilaisia karjalaisia herkkuja, kuten piirakoita, viipurinrinkeleitä ja muita makeita leivonnaisia sekä muita pääsiäisajan tuotteita. Esillä on myös ruoka- ja pitäjätietoutta. Suuren paastoajan päättävää päivää sanotaan myös Lasaruksen lauantaiksi.

Pääsiäinen on aikaa, jolloin paastokauden jälkeen nautitaan jälleen herkuista. Monet niistä, kuten pasha ja rahkaleivonnaiset, ovat Karjalasta levinneet muuallekin Suomeen. Karjalais-venäläisestä pääsiäisajan ruokaperinteestä tulee kertomaan suistamolaisjuurinen Pirkko Siili. Esitys alkaa yläsalissa klo 12.00. Tämä luento toteutuu erityisesti Vpl. Pyhäjärvi-seuran toivomuksesta yhteistyössä Karjalan Liiton ja Karjalaisten Pitäjähdistysten liiton kanssa.

Pirkko Siili on monenlaisissa karjalaisissa luottamustehtävissä mm. Uudenmaan Karjalaseurojen piirin ja Lohjan Karjalaseuran puheenjohtajana toiminut, aktiivinen perinteen tuntija ja tallentaja. Oman työuransa Pirkko Siili on tehnyt kouluttajana sekä ekumenian ja kasvatustieteen kirjojen kirjoittajana.

Ortodoksiseen perinteeseen pappilan emäntänä, puolisonsa rovasti Teppo Siilin rinnalla syvästi paneutunut Pirkko Siili on toiminut ja toimii edelleen myös seurakunnassa. Työntäyteistä elämää pappilassa Siilien perheessä elettiin, kun nyt eläkkeellä oleva rovasti Siili toimi Jyväskylän ortodoksisen seurakunnan (vv. 1975-78) ja Turun ortodoksisen seurakunnan (vv. 1986-99) kirkkoherrana. – KP

Pääsiäinen munankuoressa

Muna on kautta aikojen kiinnostanut ihmistä, varsinakin meitä suomalaisia. Kertoohan Kalevala, miten sotka muni veden emon polvelle seitsemän munaa ja niiden vieressä veteen ja rikkoutuessa muodostuivat maa ja taivas, aurinko, kuu, tähdet ja pilvet.

Itse asiassa pääsiäismunien historia ulottuu esihistorialliselle ajalle. Ainakin skyyttien ja etruskien haudoista on löydetty eri materiaaleista valmistettuja maalattuja munia. Ihmiskunnalle muna on edustanut elämän syntymistä, mutta myös kevään tuloa, elämän jatkumista ja uusiutumista.

Kuten varhaiset hautalöydöt todistavat, munalla on sinällään pitkä historia kevään juhlan symbolina. Kerrotaan, että muinaisessa Persiassa ja Kreikassa ihmiset juhliessaan kevään tuloa lahjoittivat munia toisilleen. Meksikossa intiaanit maalasivat munia jo ennen valkoihoisten tuloa sinne. Samoja malleja käytetään edelleen. Muinaisille Egyptiläisille munat olivat tärkeitä valmistutumisessa kuolemanjälkeiseen elämään. Myös temppelien maalaukset oli tehty muna-temperalla.

Vuonna 2010 julkaistiin piispa Arsenin kirja pääsiäismunista: Pääsiäismuna. Ylösnousemuksen symboli. Siinä hän jakaa munat kahteen lajiin – pakanallisiin ja kristillisiin pääsiäismuniin.

Kristilliset pääsiäismunat

Myös kristinuskossa muna tunnetaan kirkon alkuajoista lähtien. Pääsiäismunia on löydetty jo ensimmäisten marttyyrien haudoista, mm.

marttyyri Feodooran hautakirstusta 100-luvulla j.Kr.

Kristillinen perimätieto yhdistää munan pääsiäiseen liittyvään perinteen Maria Magdaleenaan. Pääsiäismunien punainen väri symboloi Kristuksen ristillä vuo-

dattamaa verta ja muna itsessään ylösnousemuksen sanomaa. Legendan mukaan ylösnousemuksesta todistava muna muuttui valkoisesta punaiseksi.

Raamatussa on monia viitteitä muniin ja niiden symboliikkaan. Punaiseksi maalatut munat mainitaan useasti, ja roomalaiskatolisissa maissa onkin edelleen tapaan maalata pääsiäismunat helakan punaisiksi erotukseksi pakanallisesta monivärisestä maalausperinteestä.

Punaisesta munasta tuli myös ortodoksien ilosanoman vertauskuva. Ikonimaalarit maalaavat kuitenkin haluamallaan tavalla. Pääsiäismuniin maalataan kirjaimet XB tai XA – Kristus voskrese tai Kristus aneste – kirjaimet tarkoittavat pääsiäisen sanomaa: Kristus nousi kuoleista.

Pääsiäislauantaina munat siunataan kirkossa. Kaarina Kaurinkoski kirjoittaa (Pietarilaiset pidot, 1995) ”Pääsiäisyönä alkaa yleinen pääsiäistervehdysten vaihtaminen, suuteleminen ja pääsiäismunien vaihtaminen”. Hän kertoo myös, kuinka 1600-luvun pääsiäispäivien aikana tsaari jakoi jopa 37000 pääsiäismunaa. Esiisien haudoille vietiin muna ja näin vaihdettiin pääsiäistervehdys vainajien kanssa. Nuorille munat merkitsivät pääsiäisleikkejä, kuten munan kierittämistä ja lit-
saamista. Munankuoria ei koskaan heitetty roskiin.

Pääsiäisaamuna ortodoksit antavat munia lahjaksi perheenjäsenilleen ja ystäville. Muutamaa munaa säilytettiin koko vuoden ajan ikoninurkkauksessa seuraavaan pääsiäiseen asti.

Mielenkiintoisen luvun venäläisten pääsiäismunien historiassa muodostavat keisarilliset pääsiäismunat, jotka olivat taidokkaasti koristeltuja posliini-, hopea- ja kultamunia. Kuuluisimmat munat olivat hovikultaseppä Carl Fabergén valmistamat Aleksanteri III:n ja Nikolai II:n tilauksesta valmistamat.

Tänä päivänä keisarilliset pääsiäismunat ovat hajallaan ympäri maailmaa, kadonneet museoihin tai yksityiskokoelmiin. Näiden taideteosten kauneudesta tulee kunniAA Suomellekin, olihan Fabergén palveluksessa suomalaisia kultaseppiä.

Venäjällä alkoi pääsiäismunien teollinen tuotanto jo 1700-luvulla keisarillisessa posliinitehtaassa aina vuoteen 1917 saakka. Arvokkaimpia olivat munat, joihin oli maalattu pyhien ihmisten kuvia tai kirkko-
vuoden kahdentoista suuren juhlan aiheita, näitä muna koskivat tiukat määräykset. Vallankumoukseen saakka toimi ikonimaalari-
kyliä, joissa valmistettiin puisia tai paperimassasta tehtyjä pääsiäismunia, jotka avautuivat pystysuunnassa.

Vaikka pääsiäismunien teollinen tuotanto loppui vallankumoukseen, niin pääsiäisen viettoon se ei vaikuttanut. Uskovaiset ihmiset antoivat toisilleen muutamalla värillä koristeltuja keitettyjä kananmunia tai ornamentein koristeltuja pisankoja.

Tavallinen kansa maalasi pääsiäismunansa itse: puumunien koristeaiheita olivat kultakupoliset kirkot, luostaripihat, kukat ja viheriöivät puut sekä eläinaiheet. Piispa Arseni mainitsee Maidanin, Krutetskin sekä Sergijev Posadissa toimivan Suvenir -verstaan, näiden munien koristelu on oikeastaan kansantaidetta tai talonpoikaistaidetta.

Pääsiäismunat Euroopassa

Pääsiäismunia on koristeltu uskonnolliseen käyttöön Länsi-Euroopassa tiettävästi jo 1200-luvulta lähtien. Suosio levisi 1700-1800-luvulla niin laajalle, että munien koristamisesta voidaan puhua omaperäisenä kansantaitteena, sanoo Sveta Peura, laukaalainen ortodoksitaiteilija.

Tsekkiläiset pääsiäismunat ovat uskomattoman kauniita. Ne maalataan tyhjäksi puhallettuihin muniin, Brnon kaupungissa on museo, jossa sanotaan olevan suuri pääsiäismunakokoelma.

Unkarilaiset munat ovat vahamunia. Niissä on pastellisävyisiä kukkia ja kiehkuroita munan pinnassa ja ne suojataan vahakerroksella. Unkarilaisiin pääsiäismuniin on usein solmittu silkkinauha ripustusnaruksi.

Itävallassa ja Saksassa pidetään koristeellisten maalattujen munien näyttelyitä. Muutkin slaavilaiset kansat tuntevat tavan värätä ja koristella munia kuten Ukraina. Puolassa ja Virossa maalataan pääsiäismunia.

Piispa Arseni toteaa pääsiäismunien koristelun kehittyneen omaksi kansantaitteen haaraksi erityisesti Keski- ja Itä-Euroopassa.

Pääsiäismunat Suomessa

Monissa pääsiäisaiheisissa teoksissa mainitaan, että tapa värjätä munia pääsiäiseksi on tullut idästä. Arvellaan, että värjäys sipulinkuorilla ja punajuuren mehulla on vakiintunut Suomeen 1800-luvulla, tosin kuitenkin säätyläisten keskuudessa.

Siipikarjan pito ei ollut tuolloin vielä yleistä. Kristillisiä pääsiäismunia maalattiin 1920-30-luvuilla Helsingissä venäläisten nuorten kerhoissa. Harrastus elvytettiin 1960-luvulla Helsingin ortodoksien seurakunnan nuorisokerhossa. Ikonimaalauksen ohessa maalataan pääsiäismunia.

Turussa perustettiin 1986 kaksikielinen Ovo Decor ry -niminen yhdistys, jonka tehtävä on lisätä kiinnostusta munamaalaukseen. Taiteen ja käsityöalan ammattilaiset perustivat Munaklubin vuonna 2006. Arabian posliinitehtaan tunnetut keraamikot innostuivat maalatuista munista 1960-70-luvuilla, heitä olivat Birger Kaipiainen, Esteri

Tomula, Birgit Dyhr, Karin Widnäs-Weckström ja Gunvor Olin-Grönqvist. Piispa Arseni arvelee, ettei niitä kai voi lukea pääsiäismuniksi, mutta keräilyharvinaisuuksia ne ovat ja kauniita. Samanlaisia ovat Oiva Toikan lasimunat.

Entäs sitten tavallisen suomalaisen luterilaisen pääsiäismunat?

En tiedä, maalattiinko pääsiäismunia ja tehtiinkö virpovitsoja muuallakin Suomessa. Kun talvella 1939 jouduimme Pohjanmaalle ja 1946 moneksi vuodeksi Kauhavalle, jatkoimme niin kuin oli totuttu.

Pääsiäisenä äiti opetti tekemään virpovitsoja sitomalla kangaspaloja pajunvitsoihin ja vihreätä krepipaperia kierrettiin varteen. Pääsiäismunia tehtiin kahdella tavalla: ne munat, jotka syötiin, keitettiin sipulinkuorivedessä, ne munat, jotka oli tarkoitus koristella, piti ensin tyhjentää. Ja se oli ainoa hupaisa asia koko pääsiäisessä, tai isä teki siitä aika jännittävän. Hän teki munan molempiin päihin reiät ja imi munien sisällön vatsaansa. Hänen mielestään raa’at kananmunat olivat hyviä ja lisäsivät mieskuntoa, mitä se sitten olikaan! Kolmannen munan kohdalla oli jo vaikeuksia, mutta me kannustimme, veljeni ja pikkusisko.

Munien maalaaminen oli hankalaa eikä meillä ollut kärsivällisyyttä odotella munanpuolikkaan värin kuivumista. Eikä niistä kovin kummoisia tullut.

Sisarestani tuli kylläkin ikonimaalari eläkkeelle jäätyään. Virpovitsat olivat koristeena ruokapöydässä, ei niillä virvottu. Sukulaiset olivat kaukana ja eteläpohjalaiset polttivat kokkoja, oli siinä ihmettelemistä.

Pääsiäisen aika oli niin raskasta, ei saanut mennä ulos eikä kylään. Pitkäperjantai oli todella pitkä ja ikävä päivä, ilmakin usein räntäinen ja pimeä. Onneksi äiti teki rahkapiirakkaa ja kakkaroit. En minä osannut ajatellakaan, että tavat tulivat idästä. Myöhemmin elämässä liitin Fazerin Mignon -munat pääsiäisherkkuihini, ihanaa mantelipähkinänougaata munan sisällä.

RAIJA HAAPSAARI

Kirjoittaja on Tampereella asuva, Metsäpirtti-juurinen kirjastoneuvos, YTM.

Jk. Piispa Arsenin kirjassa ”Pääsiäismuna” on selostettu hyvin pääsiäismunan koristelutapoja ja siinä on upeita kuvia pääsiäismunista!

Pyhäjärvi-juhlat Hämeen-kyrössä 20.-21.7. 2013

Tilaa Vpl. Pyhäjärvi-lehti omaksi, ystävälle tai sukulaiselle lahjaksi!

Hinta edelleen vain 30 euroa/ vuosikerta

p. 040 730 2622

vpl.
Pyhäjärvi

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtajat

Hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen Kallenk. 10 29200 Harjavalta puh. 0400-626 770, yrjo.kaasalainen@luukku.com

Hallituksen varapuheenjohtaja Juhani Forsberg Ryytimaantie 19 A 8 00320 Helsinki, puh. 050-511 2899, juhaniforsberg@gmail.com

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Esko Pulakka Kuljunperäntie 189 37200 Siuro puh. 044 383 0867 esko.pulakka@gmail.com

Raija Haapsaarella on kokoelma pääsiäismunia, joiden historiaan hän on perehtynyt. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Kutsu Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n
kevätkokoukseen

su 14.4.2013 klo 13.00 Karjalatalolla Laatokka-
salissa, 2. krs, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Kevätkokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat,
kuten vuoden 2012 vuosikertomus, tilit ja
tilinpäätös sekä päätetään vastuuvapauden
myöntämisestä hallitukselle.

Kevätkokouksen ja kahvittelun jälkeen valokuvaaja
Sakari Viika kertoo isovanhempiensa
Impi ja Karl Adolf Wiikan perheestä
pyhäjärveläisen kulttuuriperinnön välittäjinä.

Perinteiset arpajaiset, joita varten vastaanotetaan
lahjoituksina pieniä voittoja.

Tervetuloa niin seuran jäsenet
kuin muutkin pyhäjärveläiset ystävineen!

VPL. PYHÄJÄRVI-SEURA RY

Vpl. Pyhäjärvi-tuotteita edullisesti
lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki vaakunapaita, jota saatavana väreissä valkoi-
nen, helmenharmaa ja musta. Edullisesti esim.
lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoiille, vaika
koko ryhmälle, juuristamme kertova Vpl. Pyhä-
järven vaakunapaita. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL
varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy
valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-
aukolla, helmenharmaissa vain pyöreällä. Koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Koot S, M, L, XL hinta
15 €/kpl ja koot XXL ja XXXL 20 e/kpl.
Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.
Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushin-
taan 10 eur/kpl.
Postitettaessa lähetyksiin lisätään postituskulut, mut-
ta myös tuotteiden noutamisesta Karjalatalolta voitte
sopia. Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036,
e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa
Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.
Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Apurahat
2013 haettavina

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön yhteydessä toimii
viisi erillistä apurahoja jakavaa rahastoa.

**Toukokuun 2013 loppuun
päättävä hakuaika**

(postitus viimeistään 31.5.2013):

- **Perinnerahasto I:stä** apurahoja jaetaan
äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai
tutkiville henkilöille.

- **Arvo Kukon rahastosta** apurahoja
jaetaan humanistisia tieteitä ja musiikkia
opiskeleville.

Tiedustelut:

Juhani Forsberg p. 050 5112 899 tai
asiamies Pirjo Kiiala p. 044 2815 047.

Hakemuslomake on tulostettavissa säätiön
kotisivuilta/apurahat:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio
Lomakkeen kaikki tiedot tulee täyttää ja
postittaa liitteineen osoitteella:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus, c/o Juhani
Forsberg

Ryytimaantie 19 A 8, 00320 HELSINKI

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon huhtikuun
tarinatuokio on ke 3.4.2013 klo 13.30 Koulukatu 12
Tampere. Kevätretkiasiaa, arpajaiset ym. ohjelmaa. Joh-
tokunta kokoontuu tarinatuokion jälkeen. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon huuhtikuun ko-
kous pidetään torstaina 04.04. klo 13 alkaen Ravintola
Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti. Muistellaanpa
aprillipiloja vanhoilta ajoilta!
Tervetuloa.

Ennakkotietoa kerhon kevätretkestä, joka tehdään
Naantaliin 22.5.2013. Lähtö klo 8 Vanhalta kirkolta.
Päivä Naantalissa alkaa kahvittelulla. Kultarannassa tun-
nin opastettu kävelykierros. Tunnin mittainen opastettu
kävelykierros myös kaupungilla, jolloin käydään mm.
birgittalaiskirkossa. Ruokailu vanhassa kaupungissa. Kaik-
ki tämä hintaan 50 euroa/henkilö. Paluumatkalla arpa-
jaiset. Ilmoittautua voi Laila Innaselle kerhossa 3.4. tai
sen jälkeen, puh. 040-504 9135.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu lau-
antaina 20.4.2013 Karjalatalolla Käpylänkuja 1 Helsin-
gissä Laatokka-salissa. Vetoryhmä kokoontuu kello 12.00.
Kello 12.30- 14.00 on varattu vapaaseen keskusteluun ja
sukutietojen vaihtoon. Varsinainen kokous on kello
14.00-17.00. Kokouksen järjestelyvastuu on Metsäpirtin
edustajilla. Tervetuloa!

Vpl Pyhäkylä-Seura järjestää 21.4 2013. Sastamalan
Kiikassa Kinnalan Koukulla kevään yleisen kokouksen.
Kokoonnutaan juhlimaan 15 v. ikään ehtinyttä seuraa.
Lisäksi teemana on pyhäjärveläinen käsityö, etenkin
koulukäsityöt ja patalaput. Jos on tallella tällaisia töitä,
pyydämme tuomaan juhlamme. Muun ohjelman lisäksi
ihastelemme pyhäjärveläistä käsityötä. Toki sinne voi
tuoda muualtakin Karjalassa tehtyjä käsitöitä. Ilmoittau-
duthan 15. 4 mennessä Irma Karppaselle puh. 03-
5143731 tai Seija Jokiselle 040-8355820, sähköposti
seija.jokinen@netti.fi

Karjalaiset ruokamarkkinat virpolauantaina 23.3.
klo 11-15 Karjalatalolla, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
järjestäjänä Karjalaisten Pitäjäyhdistysten Liitto ja Karja-
lan Liitto. Ostettavissa mm. piirakoita ja muita leivonnai-
sia ja pääsiäisajan herkuja. Esillä myös karjalaista pitäjä-
ja ruokatieoutta. Klo 12.00 Yläsalissa, 2.krs, kouluttaja,
perinteiden asiantuntija Pirkko Siilin esitys Karjalais-
venäläinen pääsiäisajan ruokaperinne. Tervetuloa kaikki
asiasta kiinnostuneet!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry Sääntömääräinen kevätko-
kous su 14.4. klo 13.00 Karjalatalo, Laatokka-sali,
Käpylänkuja 1, 2.krs, 00610 Helsinki. Lisää asiasta
maaliskuun puolivälissä lähetetyssä kokouskutsussa ja
toisaalla tässä lehdessä. Kokousasioiden jälkeen valoku-
vaaja Sakari Viika kertoo isovanhempiensa Impi ja Karl
Adolf Wiikan perheestä pyhäjärveläisen kulttuuriperin-
nön välittäjinä. Arpajaiset, joihin toivotaan tuotavan
arpajaisvoittoja lahjoituksena.
Tervetuloa Vpl. Pyhäjärvi-seura ry/hallitus

Kevätretki Kemiönsaarelle la 18.5. kurkijokelaisten
kanssa. Lähtö Helsingistä klo 08.00. Tutustuminen
elokuvaneuvos Kari Uusitalon opastuksella upeissa saa-
ristolaismaisemissa sijaitseviin kulttuurikohteisiin mm.
Dragsfjärdin puukirkko, Taalintehtaan ruukkimiljö ja
lauantaitori, Amos Anderssonin kesäpaikka Söderlång-
vikin kartano. Lisää asiasta jäsenkirjeessä ja toisaalla tässä
lehdessä. Ilmoittautuminen viimeistään 14.4. Kaarina
Pärssinen p. 040-519 3036, kaarinaparssinen@gmail.com
tai Kaisa-Liisa Korhonen p. 050-590 5433,
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Tervetuloa! Vpl.
Pyhäjärvi-seura ry

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunistä Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja.

Tuleeko
lehtesi oikealla osoitteella?

Soita osoitteenmuutos
puh. 040 730 2622 tai
tee ilmoitus sähköpostilla.

Huom. Osoite ei vaihdu muuton jälkeen
pelkästään postiin ilmoittamalla!

Tilaa PYHÄJÄRVI -tuotteita

* Vpl. Pyhäjärvi-Sää-
tiön 60-vuotishistoriik-
ki. 136 sivua, runsaasti
valokuvia ja muisteluja
niin säätiön alkua ajoilta
kuin eri paikkakunnilla
pidetyistä juhlista ja muis-
ta pyhäjärveläisten tapah-
tumista. Hinta 20 euroa
+ postikulut.

* Isännänviiri (suunnit-
telu Kaarle Viika) koko
45x400 cm. Hinta 75 eu-
roa + postikulut

* Vpl. Pyhäjärvi pöy-
tästandaari (suunnitte-
lu Kaarle Viika) jälleen
saatavana hinta 42 euroa
+ postikulut.

* Tilaukset säätiön asiamies
Pirjo Kiiala p. 044-2815047 pirjo.kiiala@gmail.com

* Reino O. Kukko ja
Kaarle Viika, Vpl. Py-
häjärvi v. 1989 ilmesty-
nyttä kuvateosta edelleen
saatavissa. Runsaan ku-
vamateriaalin lisäksi kir-
jassa on laaja historia-
osuus entisestä kotipitä-
jästämmme sekä murresa-
nasto selityksineen. Hinta
25 euroa + postikulut.

Sukua kirjailija Armas Äikiälle?

Tampereen yliopistolla kootaan kaksikielistä tutki-
musaineistoa venäläisestä kaunokirjallisuudesta suo-
mennoksineen käännöstieteen tarpeisiin. Tekijänoikeu-
den suojaamien teosten käyttämiseen tarvitaan tekijä-
noiden lupa, mutta joidenkin vanhojen teosten tekijän-
oikeuden haltijoita on enää hyvin vaikea tavoittaa.

Vuonna 1965 edesmenneen kirjailija Armas Äi-
kiänkään sukulaisia ei ole löydetty. Tiedossamme
on, että hän oli kotoisin Pyhäjärveltä, ja siksi toivom-
me tavoittavamme Äikiän tekijänoikeuden haltijan
tällä ilmoituksella. Sillä paitsi että Armas Äikiä oli
runoilija, kirjailija, lehtimies ja poliitikko, hän toimi
myös suomentajana. Tutkimusaineiston tieteellisyy-
den kannalta olisi arvokasta, että mukana olisi teoksia
mahdollisimman monelta tekijältä, joten siksi jokai-
nen tekijä olisi tärkeä tavoittaa.

Jos siis olet kirjailija ja poliitikko Armas Äikiän
sukulainen tai hänen tekijänoikeuksiensa haltija, ota
yhteyttä ja anna tukesi tieteelle. Yhteydenotot touko-
kuun alkuun mennessä.

JENNY MUSTONEN,
projektiapulainen, Tampereen yliopisto:
jenny.mustonen@uta.fi tai p. 040-57503348

PYHÄJÄRVI-LEHDEN

seuraavan numeron aineistot toimitukseen
pe 12.4.2013 mennessä, kiitos.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi /
vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja
Härmä, Yrjö S. Kaasalai-
nen, Pirjo Kiiala, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%